

MŪSU KELIAS

Lietuva
Tėvynė
mūsų...

LITHUANIAN NEWSPAPER „OUR WAY“ * AUTHORIZED BY EUCOM HQ, CIVIL AFFAIRS DIVISION

Nr. 6 (196) V metal

LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS, IŠEINĄS DUKART SAVAITĖJE

Dillingen/D., 1948 m. sausio 23 d.

Baltų santykiai iš esmės

Mūsų žemių krantus nuo amžių skalauja didingoji Baltija. Vienoki ar kitoki mūsų mažiųjų seserų rūpesčiai, vargai ir nelaimės — tai mūsų visų nelaimės ir vargai. Istorijos bėgyje, jei buvo liečiama viena kurl (Lietuva, Latvija, Estija) audrų ir pavojų — buvom liečiami mes visi. Mūsų tautos ir valstybės po pirmojo pasaulinio karo atsistačiusios ugdė ir puoselėjo tas vertybes, kurios tautų istorijoje yra ir bus atžymėtos, nes jos rėmėsi nūdienio modernaus pasaulio moderniškaisiais šūkais: demokratija, žmoniškumas, laisvė, lygybė ir teisė.

Mes šiandien būdami tremtyje šiais šūkais, kaip vieninteliais žmoniškumo ginklais, apeliuojame į Didžiųjų demokratijų sąjines, skelbdami kovą prieš smurtą, priepauidą ir melą. Mes šiandien apeliuodami į pasaulį šaukiame pagalbos mūsų gimtims namams, gimtai žemei — mūsų tautų ir valstybių laisvei.

Jei buvo laikas, kad šio mūsų šauksmo nieks ir girdėti nenorėjo, tai šiandien iki pat galo išvestas šauksmas verčia didžiuosius susimastyti, nes smurtą, apgautės, melo ir vergijos pavojus graso visam pasauliui.

Šiandien mes galime didžiuotis, kad nepaliam kovoje dėl žmoniškumo idealo. To pasėkoje, nors niekur dar viešame forume apie mus nieks nekalba, bet mes esame tie gyvi liudininkai, kurie liudijom ir tebeliudijom.

At iš esmės, kad ir negausingos gretos, tačiau darniai surikiuotos veda mus į laimėjimą. Mūsų visų vilis ir troškimas gal būt jau ant išpildymo slenksčio. Gal jau arti diena, kad mūsų laukams, upėms, miestams vėl užtekės tikroji daugiava saulė, nešdama tautoms laisvę ir nepriklausomybę.

Tačiau mes būdami tik silpni žmonės dažnai gyvenimiškoje praktikoje pamirštame savo idealus ir paskestame kasdieniškoje smulkmenose, kurios mus visus atitraukia nuo mūsų taurių tikslų ir siekių.

Mes vienokio ar kitokio kartėlio patiri ir tik labai retai į šalis tesivalgydami, tematome mus supančią aplinką ir visai nebejame plačių horizontų. Stoka bendradarbiavimo, o ypač nuosirdumo mus išmuša iš vėžių ir mes nerikalingai eikvojame laiką ir jėgas, sėjame tarpusavy nepasitikėjimo, pavydo, ambicijos grūdus, kurie nuodija vadovaujančių bendruomenėms veiksmų smegenis, o tuo pačiu nuodija mūsų bendruomenės giminišką Baltijos seserų draugystę.

Todėl kvieština visus nesusipratus išsiaiškinti draugiškai ir nuosirdžiai, kas gera užgirti, kas bloga pasmerkti, kas nelegu išlyginti, kas aukšta nužeminti.

Laikas persigrupuoti pozityviam darbiui ir visokeriopą nesantaiką iš mūsų tremties gyvenimo išbraukti bei pasigallėjimo. Visus mūsų darbus rikiuoti pasitikėjimo, nuosirdumo ir broliškumo principais.

Patikime visus vaidus nuosaly, o linkimės pozityvaus darbo — darbo, kuris lengvintų mūsų bendruomenių tremties našią. Tebūnie, kad visos tremtyje esančios institucijos būtų tals veiksniai, kurie mūsų gyvenimą rikiuotų solidarumo ir draugiškumo kryptimi.

Dabartinė tai vienur tai kitur besireiškianti nesantaika mus veda klaidingais keliais — stokime į tiesų kelią, kur pajėgtumėm draugiškumo dvasioje išspręsti visus nesklandumus. Šių tikslų vedini, tieskime broliškai rankas, taip sunkiam tremties metui nugalėti. Visokio plauko karjeristams čia ne vieta. Todėl mes tik vienįgi ir nesavanaudiški būdami pajėgsime juos sudrausti ir paklusti mūsų visų valios.

Tų tikslų vedini, visi mūsų bendruomeniškieji veiksniai turėtų trokšti trokšti visiško vienyti reikalų bojimo ir supratimo. Mes būkime tals savo tautų „ambasadoriais“, kurie mus globojančių įstaigų ir vir-

Europos stabilizacija kryžkelėje

Sąlyga JAV paramai. Asmeninės problemos. Optimizmo ženklai.

Milijonai žmonių gyvena šia diena. Ir gyvena taip, lyg tikrasis gyvenimas prasidėtų tik rytoj. Tiesa, tie milijonai, kurių tarpe telpa ir lietuvių tauta, yra nustoję tikrojo gyvenimo pagrindų, jie turi pagrįstą ir pateisinamą laukimo argumentą. Be žemiškųjų egzistencijos pagrindų sukūrimo, jie laukia ateinančių pasauliui nuolat konferuojančių akušerių rankose nešiojamo teisingumo ir žmoniškumo kūdikio. Tačiau to kūdikio gimimas, atrodo, surištas su komplikacijomis dar jo embrijone.

Nesveikuojantieji tėvai masinė vilis laikinai ir taip atrodo, kad šie metai vargu ar priartins tą dieną, kada visa Europa galės kvėpuoti tyru pavasario oru.

Pirmuoju žingsniu į bendrą Europos problemų išsprendimą tenka laikyti šlapus geležines uždangos likusių Vakarų Europos „pusiasalio“ valstybių savitarpio santykių ir ūkinės stabilizacijos siekius. Be pažangos šioje srityje įrodymų sunku būtų tikėtis realios ir būtinos JAV paramos. Ta tezę nedviprasmiškai vėrauja JAV politikos europinėje linkmėje.

Abu kardinaliai Vak. Europos klausimai, — tiek savitarpio santykių, tiek ūkinės stabilizacijos, — de ja, nerodo tendencijų, kurios leistų tikėtis kiek galint greitesnio sprendimo. Net ir ta aplinkybė, kad Europos federacinius klausimus tuo tarpu sprendžia tik 6 Briuselio pakto dalyviai, nepelkiant geografinės derių bazės nei į šiaurę (Skandinaviją), nei į pietus (Italiją, Ispaniją), negelbsti nugalėti kliūti, išplaukiančias iš vairuojančių vidaus ir užsienio politikos aspektų.

Šiuo metu padėtis dar labiau susikomplicavo, britų vyriausybei paprašius Paryžiuje vykstančius Europos federacijos kūrimo posėdžius atidėti. Nors nuo šio fakto komentavimo Londono spauda ir susilaukia, tačiau Bevinui artimuose sluosniuose aiškiai jaučiama, kur šuo pakastas. Tai britų nenugalimas nepasitikėjimas būsimu Europos parlamentu,

nes, anot „Die Tat“, jokiose žvaigždėse neparašyta, kas tame parlamente turės daugumą. Nes gi ir britiškoje demokratijoje daugiau vertinami tie, kurie dalinasi savam kalliui artimomis pažiūromis. Ir nors aluzijos sukamos Italijos ir Prancūzijos galimų vidaus sukrėtimų grūžta kartu ir į pačią D. Britaniją. Gi grūžės bumerangas, anaipol, susiduria ne tiek su principinėms problemoms, kiek su asmenimis. Tą klausimą nagrinėję šveicarų „N. Zürcher Zeitung“ tvirtina, kad įsisteigus Europos parlamentui, neabejotinas jame vaidmuo atitektų Churchillui. Yra tikra, kad darbečių vyriausybė vargu ar rastų asmenį, kurio įtaka Europos parlamente būtų svaresnė už karališkosios opozicijos vado. Ir nors Attlee ieško dėsimo pasiteisinimui išeities D. Britanijos saituose su dominijomis ir duotais joms pažadais nesileisti su kitomis valstybėmis į saitus, tampresnius už Commonwealth, tačiau, toliau argumentuodamas, aišku, kad šiame klausime D. Britanijos vyriausybė stovi prieš dilemą. Saitai su dominijomis taip pat brangūs, gi patekti likusios Europos nuosalyje ir visą laiką kvaršinti kitų valstybių vyriausybių galvas šaltu santūrumu taip pat nepatogu.

Aišku, tals reikalais kalbės Schumanas su Bevinu, tas problemais gvildens sausio 26 d. Briuselio pakto 6 užsienio reikalų ministras, tačiau daug vandens prabėgs Europos sosti-nių kanalais, kol visi prieš viena — europinę — galvosena.

Visose Europos problemose viena pagrindinių vaidmenų, be abejo, turi ir Vak. Europos ūkinė stabilizacija. Tačiau nežūrint visų pastangų ir jau apčiuopiamos pažangos, „N. Zrch. Ztg.“ randa, jog „Vak. Europa ir šiandien dar neįstengia daugiau pusės reikalingų importuoti prekių apmokėti iš savo kišenės“. Anot laikraščio, tai yra liga, kuriai skubiai tenka ieškotis diagnozės. Tos diagnozės beiškant, ir čia prasiskverbia pavie-

nių valstybių individualizmas, nesuderinamas su kas kart garsėjančiais Europos federalizmo šūkais. Pasirodo, kad pavienių valstybių (jeinančių į Marshallio plano schemą) sudarytieji keturių metų ūkiniai planai nesileidžia suderinami bendram planui. Tačiau Europos ateitai ne tiek svarbū tokie nesuderinamumai, kiek spėjimai, ar pavyks ir čia kada nors tuos plyšius sucementuoti. Ir tai ne vien popieriuje, bet ūkinėje veiklos praktikoje.

Jei koordinacinis komitetas 19 „Marshallio valstybių“ tiki, kad 1952-53 metais tos valstybės atsleiks ūkinio savarnkumo, tai tik todėl, kad tikimasi nepaliaujamos JAV paramos.

Siaip ar taip, neatsižvelgiant visų pasireiškiančių kliūčių, išplaukiančių iš tų valstybių ūkinio egoizmo, ūkinė V. Europos koordinacijai vadovaujasi asmens, remdamiesi atsiekta pažanga, mato bent ūkinėje Vak. Europos stabilizacijoje optimizmo ženklų.

Be abejo, jog Vak. Europos stabilizacijai ne mažas vaidmuo atiteks ir begimsiančiam Atlanto pakui. Jau įprasti ir kartu gal suprantami nuomonių skirtumai reiškiasi ir tą problemą sprendžiant, bet ji sprendžiama Washingtono. Ir tos problemos šaknys jau išsina iš Europos kontinento ribų. Tačiau šią problemą išsprendus, bent bus aišku, kokios barikados nuo žvarbių rytų vėjų saugos V. Europos atstovų darbus.

Paskutinės aktualijos

— Ketvirtadienį Washingtono su didžiulėmis išklėmis įvesdintas H. S. Truman, kaip 32-sis JAV prezidentas, į pareigas. Išklimėse dalyvavo šimtai tūkstančių žūrovų. Atlikus priesaikos ceremonijas, kurias vedė vyr. teisėjas Vinson, Prezidentas priėmė parada. Po to, vakare, įvykusioje puotoje dalyvavo per 5.000 svečių. Sventės išklimėse prez. Trumanas pareiškė: „Mano svarbiausias tikslas yra užtikrinti, kad nei mūsų vaikams nei antukams neteks kariauti naujo karo.“

— JAV eksporto-importo bankas suteikė Izraelio valstybei 100 milijonų dolerių paskolą.

400 POLICININKŲ SAUGO KOMUNISTUS

Pirmas istorijoje įvykis, kai JAV 12 didžiųjų komunistų vadų pasodinti kaltinamųjų suole. Jie kaltinami planavę jėga nuversti JAV vyriausybę. Teismo rūmus saugo 400 policininkų ir detektyvų.

Policijos būriai reikalingi esą tam, kad išvengtų demonstracijų ar netvarkos iš komunistų pusės, vadina-mo „pliečių teisių kongreso“, kuris suplanavęs atsūsti 1.000 narių, nors atvykę tik 300.

I teismą atvyko tik 11 „apaštalu“, p. Foster, dar nėra, nes jis sergas.

Skandinavija neapsisprendžia

Skandinavijos kraštai, ypač Švedija, niekaip negali atsipalaiduoti nuo neutralumo sąvokos, kurią stėja su prabangišku krašto gyvenimu ir jokių sukrėtimų nepažinimu. Tačiau ir ji supranta pavojų iš savo didžiojo kaimyno. Tik jos dvi sesės — Norvegija ir Danija — aiškiai matė pavojų ir gerai supranta, kad savo jėgomis jos savų kraštų neapgins, kaip jos buvo bejėgės vokiečių nacių invazijos metu.

Svedija siūlo sudaryti gynybos pakta tik Skandinavijos ribose, visai nesiejant jo su Briuselio ar Atlanto paktais. Norvegija ir Danija, priešingai Švedijai, nori sudaryti Skandinavijos kraštų karinę sąjungą ir dar suderinti veikimą su Vakarų di-

džiiais kraštais, nes tik tuo atveju būtų veiksmingas jų karinis paktas.

J.A.Valstybės buvo paskelbusios, jog jos savo ginklus tieks tik tiems kraštams, kurie bus surišti bendrais gynybos ryšiais. Atseit, jei Skandinavijos kraštai atsiskirtų nuo Atlanto pakto, jie negalėtų gauti ginklų ir tuo būdu jų gynybos efektingumas labai sumažėtų.

Britų spaudos korespondentų pranešimais, Danija ir Norvegija vis labiau linksta prie Didžiųjų galybių, nors jų trečioji sesuo spiriasi dėl savo neutralumo politikos. Ji vis dar nori kitų kallių laimėti savo gerbūvi. Atrodo, turėtų suprasti, kad arba karas arba talka bus visuotini. (am)

Rinkimai korupcijos ženkle

Sausio 23 d. Japonijoje įvyksta antrieji po konstitucijos įsigaliojimo visuotiniai rinkimai. Ir šių, kaip ir ankstesniųjų, rinkimų eigą prižiūrės amerikiečiai. Okupacinių įstaigų stebėjimais, japonams ir šiandien dar taip toli iki demokratijos, kaip ir prieš kapituliaciją — toliau, negu pirmosiomis po kapituliacijos dienomis, kada japonai rodė bent noro paskuti demokratijos keliu. Skirtumas tik tas, kad šiandien prieš demokratiją išstoja ne senasis — religinis ir militarinis, bet kapitalistinis, korupcija grįstas, feodalizmas.

Si aplinkybė amerikiečių įstaigas paskatino rinkimų kontrolę pradėti ne pačią rinkimų dieną, o jau rinkimines kampanijos metu. Kiekvienas kandidatas — o jų 486 parlamento vietoms yra apie 27.000 — turi įnešti depozitą 30.000 jėnų. Pačių japonų laikraščiai yra apskaičiavę, kad vienas atstovas savo rinkiminei kampanijai turi išleisti per 1 mil. jėnų, o tuo tarpu jų dienpinigiai nesiekia 10.000 jėnų per mėnesį.

Dabartiniame parlamente buvo konstatuota daugybė tokių korupcijos atsitikimų, kurie prilygsta tik korupcijai Kinijoje. Būsimieji rinkimai, be abejo, pasižymės didžiausiais papirkinėjimais. Tačiau ne tik vi-

suotinis kyšių ėmimas karinės valdžios įstaigoms sukelia daug rūpesčių — susirūpinti verčia ir ji puolanti komunistinė propaganda, kuri dabar yra žymiai atšresnė, negu praėjusiųjų rinkimų metu ir kurios pagrindinė tema yra karinės valdžios puolimas. Dėl tos priežasties pastarosiomis savaitėmis eilė žymesnių partijos valdininkų areštuota, ir, gen. MacArthuro štabo įsakymu, Tokio mieste vykstantieji priešrinkiminiai susirinkimai gali būti rengiami, tik iš anksto gavus policijos leidimą. (NP/pr)

AMERIKIEČIŲ ARMIJOS MANEVŲ PRASMĖ

Iš Frankfurto praneša, kad, kaip NYHT rašo, amerikiečių kovos daliniai pradėję manevrus išsiaiškinti, kaip greit jie gali permosti kovos daifinius už Reino, jei pulių priešas iš Vakarų, ir kaip greitai vėl gali mestis į Rytus, jei priešas pulių iš Sovietų zonos ir Cekijos. Manevruose dalyvauja apie 15.000 karių.

Šiuose manevruose esą nauja — tai kariuomenės judėjimas Vakarų link. Tai esąs ženklas, kad jeigu Prancūzijoje komunistai priėtų prie valdžios, galėtų išskirti toks amerikiečių kariuomenės permetimas į Vakarų,

Arabų-žydų derybos

Rodos sala įeina į naują istorinę fazę, nes ten kuriama talka tarp žydų ir arabų dėl naujos Izraelio valstybės. Izraelio valstybė parodė du svarbius posūkius savo siekimuose. Vienu polinkiu ji siekia pagreitinti ginklų paliaubų su Egiptu sudarymą ir antruoju — Izraelio norą užmegzti draugiškus ryšius su D. Britanija.

J. A. Valstybių šaltas žestas Britų-Izraelio santykiuose dėl britų lėkūvų nušovimo atšaldė britus. Dabar britų konservatorių partijos lyderis p. Churchillis labai puola savo vyriausybę dėl įvykių ir bendros politi-

kos Palestinoje. Britai laiko, kad Izraelis Egiptą nugalėjo ir todėl esą reikalas tuojau persvarstyti Palestinos problemą iš esmės.

Britai į Izraelį žūri kaip į komunistinę Sovietų bazę. Zydai gavę daugiausia ginklų iš Cekoslovakijos ir, esą, niekas negalėjęs iš satelito sandėlių paimiti ginklus, jeigu Maskva neduotų sutikimo. Rusija norėsianti palaikyti Vidur. Rytuose verdantį katilą ir todėl britai ir amerikiečiai siekia ten taikos sudarymo. Prancūzija Izraelio valstybę pripažino de facto. Reikia laukti, kad ir britai turės tą pasekti. (m)

Kinijoj ginklų paliaubos

Beviltiškoje padėtyje atsidūrusi Kinijos vyriausybinių kariuomenė ir nuolatinis komunistų slinkimas prie Nankingo, Kinijos sostinės, vyriausybinius privertė pareikšti su-

tikimą tartis su komunistais dėl taikos sąlygų. Kinijos vyriausybiniškai buvo kreipęsi į D. Britanijos, Amerikos, Sov. Sąjungos ir Prancūzijos vyriausybes, kad jos tarpininkautų taikos derybose su komunistais. Sovietų Sąjunga ir D. Britanija atsiskakė. Sovietai nenori kištis į kitų kraštų vidaus reikalus, nes ten „vienii“ komunistai gerai tvarkosi.

Komunistai buvo jau anksčiau paskelbę preliminarines taikos sąlygas, kurias buvome paskelbę praėjusiame „M. K.“ numeryje.

Iš Amerikos ateinančios žinios, kaip rašo M. Guardian, rodo, kad Kinija paglemžę komunistai grėstų Amerikos saugumui. Atrodo, Amerika nesilims jokių apsauginių priemonių dėl įvykių Kinijoje. (ja)

šininkų akivaizdoje laikytų pilna to žodžio prasme pavyzdžiais, kaip darnia, dėl savo egzistencijos ir idealų kovojančia Baltijos seserų grupe.

Tikėkimės šiam glaudaus bendradarbiavimo ir solidarumo šauksmui visų efektingos paramos.

Tebūnie tolimesnėje mūsų darbai ir žygių draugiškumo deklaracija vardan tų idealų, kurių mes kaip savarankiškos tautos siekiame savo gimtom žemėm: Lietuvai, Latvijai ir Estijai.
Jonas Rūtenis

Gyvenimo audrų blaškomi...

EMIGRANTO I VENECELA IŠGYVENIMAI / A. Kybartas

Praėjo jau du mėnesiai, kai apleidau su šeima ir daugiau šimtu tautiečių Europą. Įvyko mano gyvenime toks lūžis, kad dar ir dabar išpūdziai ir mintys negali aprėpti visa tai, kas įvyko. Toks staigus iš savo tautiečių tarpo atitrūkimas, staigus milžiniškų plotų perskridimas, sudaro kartais spūdi, kad vis tebe gyvena Europoje, o kartais vėl atrodo, kad esi gyvenęs šimta metų ir tik laiko pelenai kludo fikslingiau visa įvertinti. Praskrista tiek kraštų, tiek valstybių, pamatyta tiek žmonių, atsidurta visais atžvilgiais skirtingose, ne tik nuo mūsų krašto, bet ir apskritai nuo Europos kultūros ir civilizacijos sąlygose. Todėl ir nenustabu, kad aprašymas šių išgyvenimų ir išvados gali būti nepilnos, paremtos subjektyviu išpūdziu. Tačiau turėdamas vilties, kad šita patirtis gali būti besiruošiantiems emigruoti ir naudinga, ryžaus jus paskelbti ir platesnei visuomenei. Ši būda dar pasirinkau ir dėl to, kad prieš išvykdamas daugelį pažįstamų tautiečių ešu pažadėjęs apie savo patyrimus parašyti.

LIKIMO KEITIMO ŽENKLE

Antroji pusė 1948 metų vasaros. Prie Bodeno ežero Pietų Vokietijoje, prancūzų zonoje, šilta, gražu. Tačiau vargšo tremtinio sieloje neramu. Spauda stambiomis raidėmis šaukia: Berlyne politinė krizė, blokada, karas ne už kalnų. Padėtis įtempta. Ore kvėpia paraku. Italijoje ir Prancūzijoje komunistai siekia valdžios. Streikai... Tiek savieji, tiek vokiečiai, tiek prancūzai tik ir tekalba apie karą. Pinigų reforma Vokietijoje, įvykdyta birželio mėn. pabaigoje, galutinai parbloškė ir taip sunkiai galą su vedama DP ūkinį gyvenimą. Darbui gauti — ar finz ar kita — jokių perspektyvų. Maisto normos labai jau kuklios. Už butą reikia mokėti sunkiai surenkamomis naujomis vokiškoms markėmis. Visų akys nukreiptos kaip į vienintelę iš tos klaukimos išeitį — emigraciją. Deja, ši išeitis, bent prancūzų zonoje iki 1948 m. rugsėjo mėn., — prielaima labai mažai dalei. Kanadą teimā tik viengunges moteris, į Australiją — jokių galimūmų, į USA — jokių. O tūlo patarimu vykti į Prancūziją, Belgiją visai nebuvo jokio išskaitavimo, nes mums prancūzų zonos gyventojams, gal būt, geriau buvo žinomos tos sąlygos (ypač ūkinės), kuriose tekdavo ten nuvykusiems gyventi. Pagaliau ir politinė padėtis nieko gero ten nuvykus nežadėjo. Galimūmā patekti į USA buvo taip pat daugiau negu migloti. Sitokioje painiavoje bedūmojant ir beieškant išeities, staiga kaip iš giedro dangaus trenkė perkūnas — atėjo žinia, kad atvyksta Venecuelos komisija, kuri imsianti pirmoje eilėje emigrantus su šeimomis. Ilgai svarstyta galvota, kalku-

liuota; ir juo sunkiau buvo apsispręsti, nes apie šią šalį jokių tikslesnių informacijų negalėjome rasti. Kiek vėliau, jau mums užsirašiusiems vykti mūsų spaudoje pasirodžiusios informacijos reikalo nei kiek aiškiau nenušvietė, o tik dar labiau supainiojo. Taigi, turint galvoje anksčiau minėtą Europoje nepastovią padėtį ir be ateities merdinti DP gyvenimą, daug kas, ypač su šeimomis, ryžosi vykti į nežinomą kraštą Venecuelą, kad tik greičiau iš to košmaro ištrūktų ir bandytų savo jėgomis kurtis vėl gyvenimą iš naujo.

Ne vienas iš emigravusių į užjūrius yra teisingai pastebėjęs, kad tik bandant naujai mūsų suniokotą gyvenimą atkurti, prasideda tikrasis erškėčiuotasis tremtinio kryžiaus kelias. Ir norint pasiekti emigracijoje kiek šviesesnio rytojaus, reikia sukaupti paskutines dar likusias jėgas, kovoti dėl kiekvieno gyvenimo sprindžio. Tatal iš tikrųjų šventa tiesa.

Rugpjūčio pabaigoje vietos globojančių įstaigų buvome pasiūsti į Tuttingeną. Suvažiavo žmonių su mažais vaikais iš įvairių prancūzų zonos vietovių į menkai pritaikytą šiam reikalui emigracinę stovyklą. Čia pabuvę kelias dienas vėl buvo grąžinti į savo gyvenamas vietas, girdi, emigracinės stovyklos administracija

nieko apie komisijos atvykimą nežinanti. Žmonės traukydami pėčiais grįžo atgal, kad po keletos dienų vėl čia atvyktų. Panašus informacijų netikslumas lydėjo, kaip vėliau paaiškėjo, visą laiką. Tatal labai sunkino visą ruošą ir kainavo vykstantiems daug nervų. Pagaliau, antrą kartą Tuttingene. Berods, rugsėjo pradžioje atvyko Venecuelos komisija. IRO gydytojų ir vėliau Venecuelos komisijos gydytojo apžiūrėjimas. Komisija pradėjo emigrantų pasirinkimą. Iš karto pranešė, kad jokių intelektualų neimanti. (Kaip galima, o iš tikrųjų, kaip vėliau patyriau, labai jų Venecueloje trūksta.) Emė vedusius, su šeimomis iki 5 asmenų ir iki 55 metų amžiaus. Viengungius emė tik iki 40 metų. Visi, kas tik buvo anketose atžymėję studijavę aukštąjį mokslą, atrikto. Imami mūrinkai, mechanikai, staliai, ūkininkai, siuvėjai ir pan. profesijū. Ir čia, kas norėjo pakliūti, turėjo parodyti nemažą apskukrumo. Pagaliau po trijų dienų prekybos žmonėmis buvo atrinkta 218 asmenų, iš jų 113 lietuvų. Pranešus, kas yra komisijos praleistas, suvažiavusieji buvo atleisti grįžti į savo nuolatines gyvenamas vietas.

Nuolatinėse gyvenamose vietose teko dar pabūti bemaž visą mėnesį. Per tą mėnesį ruošėmes kelionei —

išsipardavinėjau, kas atrodė nereikalinga, ir pirkomės tai, kas ketino būti svarbiau pradedant naują gyvenimą. Visą laiką teko būti „alarmo“ būvyje — buvo kelis kartus pranešta, kad reikia išvykti, bet staiga vėl atšaukta. Na, bet vis dėlto, pagaliau spalį 5 d. širdingai, su asaromis atsiveiklinę ir gražiai patyrdėti savo kolonijos tautiečių, atsiradome vėl Tuttingene. Čia turėjome galutinai sutvarkyti dokumentus bei bagažą ir vykti toliau. Vos tik prisistatėme, sužinojome, kad bagažo svoris yra apribojamas — asmeniui ne daugiau kaip 100 kg: lėktuvu 30 kg (vaikui 15 kg) ir laivu 70 kg. Kadangi visą laiką globojančios įstaigos tvirtino, kad galima imti bagažo kiek nori ir ką nori, tai kai kam šis patvarkymas sudarė nemažą sunkumų. Tačiau tas reikalas beprasmiškai jau dūno vykstančius, nes praktiškai laivu einančio bagažo svoris ir tūris nebuvo tikrinta. Kreipta ypatingas dėmesys tik į lėktuvu imamą svorį. Vadinasi, reikėjo pagal duotas instrukcijas persitvarkyti ir pristatyti kontrolei. Visi tempė savo lagaminus, pertvarkė, pūkstė, pristatė, svėrimui. IRO tarnautojai susvėrė, suantspaudavo. Visi atlikę formalumus džiaugėsi, kad šis reikalas baigtas. Bet kur tau! Kitą dieną, atvykus tūlam IRO pareigūnui, vėl reikėjo rankinį bagažą iš naujo tempti svėrti, antspauduoti ir t.t. Žmonės pyksta, nervingasi, bet ką padarysi, valdžia žino ką daro! (B. d.)

Smetonos minėjimas Augsburgėje

L.T.B. Apylinkės Komiteto iniciatyva, pirmojo ir paskutinio Lietuvos Respublikos prezidento A. Smetonos 6-sios mirties metinės buvo kukliai paminėtos sekmadienio sumos metu, visai bažnyčiai už velionį sukalbėjus „Amžiną atilsį“. Pamaldų metu giedojo solistė Juzė Krištolaitytė ir Augsburgio moterų choras, vad. komp. Jeronimo Kačinsko. (Alm.)

DP studentų vis mažėja

Freiburgas. — Dėl vis sunkėjančių gyvenimo sąlygų ir emigracijos universitete lieka vis mažiau studentų. Žiemos semestre yra: lietuvių 64 stud., latvių 35, ukrainiečių 33, apatridų 30, lenkų 22, estų 20, diversų 12, vengrų 9. Į tą skaičių neįeina K. K. Jonyno Memo Instituto studentai. Kai kurių tautybių studentų sumažėjo net 50% ir po emigracijos Australijon jų skaičius dar sumažes, juo labiau, kad po š. m. sausio 6—12 d. skryningo dalis turės atkristi. — Sausio 10 d. valdyba YMCA'os patalpose buvo susaukusi liet. studentus visuotinio susirinkimo, kuriame buvo aptarti skryningo ir kitf aktualūs dienos klausimai. Po įvykusių gyvų diskusijų buvo išrinkta specialf pakomisė, kuriai buvo pavesta paruošti atitinkamoms įstaigoms memorandumą, prašant kiek galint didesniām studentų skaičių teikti materialinę paramą. Dalyvis

Vokiečiai nepataisomi

Lietuvoje buvo žinomas evangelikų pastorius Tittelbach, kuris atstovavo vokiškąją dvasią bei propagandą. Dabar Vokietijoje Probst Paul Tittelbach (reikia manyti, kad tas pats), pasirašydamas pirmininku, skleidžia „Hilfskomitee der Evangelischen Deutschen aus Litauen“ organizacijos lapelius ir propagandą. Duoda žinių, kaip galima emigruoti į įvairias šalis. Ragina užsiprenumeruoti laikraštį „Der Weg“, išeinantį Stuttgarte. Laikraštį, kuris būsiąs visų reikalų skelbėjas ir vairuotojas. Apie Pono Tittelbach'o veiklą mums visai būtų neįdomu žinoti, jeigu jis būtų taurus ir garbingas. Bet blogiau, kai pono pastoriaus darbai siekia lietuvių stovyklas. Lübecke (manau, gal ir kitose stovyklose) lietuvių stovykloje jo agitaciniai laikiniai platunami suprantamais tikslais — patraukti lietuvius prie vokiečių, paspinigauti. Vargo metais ir trokštamo solidarumo laikais tai liūdnai reiškiniai. Čia švaistosi su paskolomis ir agitacija afišuodami buv. Klaipėdos Direktorijos Pirmin. Dr. Schreiberis, aršus naciis. Vokiečiai nepataisomi. Viskas griuvo, tik nacinė dvasia tebebuvoja. Vis noras gyventi kitų sąskaiton. Koresp.

Australijoje jau 125.000 darbo pasiūly

DARBINGIEJI DP GYVENS STOVYKLOSE MĖNESI, ŠEIMOS ILGIAU. PUSTREČIO MILIJONO SVARŲ NAMŲ STATYBAL. GALIMYBĖS STUDJUOTI UNIVERSITETUOSE. GYDYTOJŲ DIPLOMUS VALDŽIA PRIPAŽINS. IMIGRACIJA PLEČIAMA.

Freiburgas. — Vietos YMCA'os valdyba paskelbė oficialų pranešimą apie emigraciją Australijon. Anot to pranešimo, IRO emigracijos skyriaus viršininkas Zenevoje p. Robertas Innes, grįžęs iš Australijos, suteikė smulkesnių žinių. Iš to seka, kad Australijos vyriausybė daro viską DP pagelbėti.

Australijoje jau yra parengta 5 didelės stovyklos, kuriose gali tilpti 18.000 asmenų. Stovyklose DP liks 1 mėnesį. Jie tuojau gaus 25 šilingus savaitėi atlyginimo, kaip pašalpą, iš kurio bus išskaityta už išlaikymą 1 svaras, tuo būdu savaitėi paliekant 5 šilingai smulkios išlaidoms. DP gaus darbo ir išeginius rūbus. Vyriausybei kiekvienas DP kaštuos vidutiniškai 16 svarų.

Kiekvieną DP apklausa darbo įstaigų pareigūnai ir po to bus paskirtas atitinkamas darbas. Darbo galimybių, esą, Australijoje yra pakankamai. Jau dabar priskaityta 125.000 darbo pasiūly. Per vieną 40 valandų darbo savaitę uždirbama vidutiniškai 6 svarai. Emigrantai bus įtraukti į darbo procesą pagal jų išsilavinimą ir anglų kalbos mokėjimą. Anglų kalbos bus mokoma 18 tautinių grupių. 4-

sios savaitės pabaigoje emigrantams bus išduota darbo sutartis 2 metams, kelionė iki darbotvietės dovanai ir vienkartinė pašalpa smulkios išlaidoms.

Šeimos nariai laikinai pasiliks stovykloje, kur vaikams bus įsteigtos mokyklos. Dirbantysis turės apmokėti iš savo atlyginimo šeimos narių išlaikymą: už vaugusius po 1 svarą savaitėje, už vaikų mažiau. Savaitės pabaigoje bus galima aplankyti šeimas.

Australijos vyriausybė yra paskyrusi 2,5 milijonus svarų statyti namams arti darbotviečių, kad šeimos galėtų gyventi kartu su dirbančiais.

Anot p. Innes, DP padarė Australijoje gerą įspūdį ir šeimos galės greit atvykti. Išvykstantiems patariama pasiimti reikalingiausius daiktus bei rūbus, jų sąrašas irgi paskelbtas, bet dėl vietos stokos netalpinamas.

Australijos emigracijos ministeris p. Arturas A. Calwell pranešė, kad jo vyriausybė yra nutarusi iki 1950 m. birželio 1 d. priimti 112.000 DP. IRO parūpino papildomai 2 nuolatinis laivus ir vėliau pasamdys dar

3 laivus pusmečiui. Emigracijai pagreitinti, Vokietijoje numatoma padidinti priėmimo personalas.

Papildomai pranešama, kad Australijos radijas irgi sutiko tarpininkauti darbui surasti ir net laivuose darbo pasiūlymai bus kelionės metu skelbiami. Numatoma net didelė firmų konkurencija dėl darbo jėgos suradimo. Be to, pranešta, kad po 2 metų darbo bus galima Australijoje studijuoti. Sidnejas ir Brisbano universitetai sutiko palengvintomis sąlygomis priimti DP studentus.

Esą, gydytojų diplomai būsią valdžios pripažinti. Gydytojai galės dirbti Naujojoje Gvinėjoje, kuri turi 234.000 km². Tačiau tai yra tropikinė sritis ir joje gyvena tik 338.608 gyventojai, kurių 1.700 europiečių. Ten verčiamasi daugiausia kokoso ir kaučuko plantacijomis ir aukso kasyklomis.

Pagal paskutinį pranešimą DP bus gabenami laivais. Bus paskirta 12 laivų, daugiausia švediškių. Pirmieji trys eis sausio mėnesį. Išplauks iš Italijos. Neapoly bus įrengta pereinamoji stovykla, kur maždaug 1 mėnesį reikės laukti transporto. (ač)

A. VILKAS

(35)

SIAUBAS EINA PER EUROPA ATSIMINIMAI

Kartą mus surikiavo bendrai su rusėmis. Doktoras majoras, mūsų dvaro viršininkas, žiauriu balsiu pasakė kalbą. Karas būsiąs greit baigtas. Esą kažkokios nesantaikos su Japonija. Nusakė mūsų dvaro tikslus:

— ... Čia yra ARKŲ SURINKIMO PUNKTAS. Kitur yra karvių surinkimo punktai, dar kitur... (nepamenu, ką paminėjo)... Visų tų punktų tikslas — surinkti viską iš Vokietijos. Viską! Nieko nepalikti! Viską gabenti mūsų tėvynėn, mūsų tėvams, mūsų atstatymui... Turėkite sąžinę (soviet) ir elkite pareigas sąžiningai...

— Rusai minį žodį „sąžinė“, — nusistebėjau. Dar kalbėjo vienas linksmas nusiteikęs karininkas. — ... Mes nedraudžiame meilės, draugai ir draugės: reikia veistis, reikia, kad mūsų daugėtų. Bet tik ne ant šieno, draugai ir draugės, tik ne ant šieno, nes paskui arkliai jo nenori ēsti. Taigi, sakau, nesivaržykite, bet viskas turi būti laiku ir vietoje. Ir bė prievartos, bė prievartos, draugai ir draugės: patinka — mylėkitės: nepatinka — ne. Kas lys prievarta, duokite per smulkį ir praneškite man...

Mes nesinaudojome sovietų patarimais, nes dar nebuvome taip smuke. Be to, buvome girdėję, kad daugelis jų serga.

Kartą mačiau, kaip pavalgįsi viena rusaitė persizegnojo ir pasakė garsiai: „Spasibo Bohu (Dėkui Dievui)“. Kitos nė kiek nesistebėjo tuo. Rusai neparodydavo nei neapykantos, nei pritarimo religijai.

Pradėjome daugiau sueiti su dešimtuoke. Jų tarpe du panašūs: dėdė ir broliavaikis. Abu liesi, su barzdikėmis. Kai kada vadino juos Perkūno Ūžalais. Dėdė — ūkininkas, broliavaikis — technikos studentas Salčiūnas.

Jie turėjo smulką, o dvaro rūmuose kažkaip dar buvo išlikęs nesudaužytas pianinas.

Sales išvalė. Kai kuriuos paveikslus išmetė. Kaizerio portretas gulėjo suraižytas prie kūdros. Kiti, nors taip pat suraižyti, liko kaboti ant sienų.

Pradėjome vakarais susirinkti pašokti su rusėmis, kurios pasirodė nebologai mokančios, iš viso jau paliestos Vakarų kultūros.

Užleidavo rusai kareiviai ir mūsų prižiūrėtojai, bet jie nepritildavo ir neidavo šokti. Salčiūnas ir jo dėdė puikiai grojo. Iš visų išsiskirė Ulys (dabar esąs 10-keje), vadinamas „Velniru“, „Judošumi“, „Lūciperiu“ ir panašiais skambiais vardais. Jo mostai gyvatiški, velniški, burnytė tokia savotiška. Jis tik sėfina, mosuoja rankomis, lyg „dūšią“ norėdamas žmogui ištraukti, tik krečia „šposus“. Visur visokių yra. Jo brolis gabus muzikantas (irgi dešimtuoke), bet ne toks padauža.

Kartą rusai iš pavydo mus išrikiavo lyg už tai, kad po laiko (11 val.) šakome, ir vieną valandą vaikė ant kėto. Nukentėjusių tarpe buvo ir storiis Plenininkas.

Tuo ir pasibaigė pasilinksminimai.

Mūsų viršininku kažkaip liko Dukšta. Jis, kaip ir Jonaitis, mums nepatiko dėl „persistengimo“.

Tačiau biauriausias mūsų tarpe buvo Rumša. Rusams jis štai ką pasakojo:

— Mano tėvas buvo komisaru Panevėžy. Kai atėjo vokiečiai, vienas tipas paskundė ir tėvą pasodino į kalėjimą. Aš tą tipą peršoviau ir išvažiavau Vokietijon darbams. Mums jis pasakodavo visokias fantazijas.

— Rusijoje iššaudyta 4 milijonai žydų, faktas... Kai amerikiečiai priartėjo prie Teherano, žydai norėjo nuversti Staliną, dėl to juos iššaudė... Dirbau tankų fabrike Leipcege...

— Ar daug padarydavote?

— 500 tankų per dieną. Vien rytų fronte žūdavo 2.000 tankų per dieną...

Naktį tekdavo eiti sargybas. Visur dūžgia lėktuvai: dar girdėti mūšiai prie Dancigo ir Karaliaučiaus (sako, ten pasižymėjo lietuvių divizija).

Kiekvieną dieną — arčiau karo pabaigos. Mes džiaugiamės, kad esame ne fronte. Jokių žinių apie Lietuvą neturime. Sekmadienis tokia pat darbo diena, kaip kitos.

Dvaro rūmuose brangūs paveikslai — suraižyti, susaudyti. Galvoju:

— Jei rusai surinktų šito rūmo paveikslus ir parduotų amerikiečiams, gautų porą tankų... gal reikia iškelti tokią mintį. Bet ne: jie laikys mane per daug gudriu. O geriausia čia dėtis kvalliuoku...

Valkščioju su skrybėle. Jonaitis mane išpėja: — Mesk ją. Kai aš kelionėje apsilikau geriau, mane rusai pradėjo vadinti buržum, norėjo sumušti, aplėpsė. O kai apsilikau skrandute ir, va, šitomis blogomis skelnėmis, — vėl viskas gerai. Aš vėl draugas...

Nemečiau skrybėlės, nes patarimas po laiko, reikėjo taip padaryti prieš NKVD tardymą.

Rusai dabar man, nežinia kodėl, nieko nesakė.

Kartą prie virtuvės vienas lenkų karių uniforma jaunas vyrukas prakalbino mus lietuviškai. Jis — Kauno lenkas, lyg pažįstamas su Juodžio švogeriu: tarnavę šoferiais toje firmoje.

— Va, štai, kapitonas (rusų uniforma) irgi moką daug kalbų: rusiškai, lenkiškai, lietuviškai, vokiškai.

Kapitonas kažką sumurmėjo dzūkų tarpe. Jei jis būtų nelietuvis, tai kalbėtų netaisiškai, bet ne tarmiškai. Tai koks nors komunistėlis, 1941 m. pabėgęs į Sovietų Sąjungą: dabar, užsitarnavęs kapitono laipsnį, nebenorėjo prisipažinti lietuviu. Visur išgamų yra.

Būrelis mūsų, vedami suvalkiečio Kazio Dulio, kurį vėliau vadino „Kaziu Tinginiu“, traukė lietuvišką dainą.

— O, jie dar pilni buržuazinės dvasios. Na, bet po metų perstorientuosis ir bus mūsų vyrai, — tarė išgama kapitonas. „Bus mūsų vyrai“ reiškė: žudys, plėš, prievartaus moteris, garbins Staliną, rūkys sukdamai ir laikraštį (tą ypatumą jau mūsų rūkoriai turėjo), kalbės ir keiksis rusiškai, žodžiu — bus „blatnoj“ vyras, tinkami pasaulinei proletariato revoliucijai įgyvendinti.

Ar Hitleris gyvas?

Rašo Karolis Milkovaitis

1945 m. gegužės 1 d. admirolas Dönitz pasauliui oficialiai paskelbė, kad Adolfas Hitleris nusizudė ir Reicho kanceliarijos sode sudegintas. Vokiečių masės šią žinią priėmė kaip gryną pinigą ir šventai tikėjo, kad jų „Mesijas“ mirė. NSDAP jo mirtį apgaubė net šlovės aureole ir paskelbė, kad Adolfas Hitleris mirė didvyrio mirtimi, begindamas Reicho kanceliariją. Betgi atsirado atskalūnų, kurie šiuo teigimu paabejojo. O ypač kritiškai šią žinią įvertino užsienis. Ir iki šios dienos dar nė vienas pasaulio oficialus organas, institucija ar net asmuo, A. Hitlerio mirties kategoriškai nepatvirtino. Žodžiu, „netikintų“ A. Hitlerio mirtimi yra daug. Šių nuomonę neseniai žymiai sustiprino inž. Hubert, kuris yra vieno krematoriumo direktoriumi ir yra sudeginęs apie 40.000 lavonų. Jis yra šveicaru kilmės ir laikomas geriausiu šios rūšies specialistu Europoje.

Vienas amerikietis gydytojas tarptautinės komisijos Hitlerio mirties tirti narys, paprašė inž. Hubert, kaip žinovo, tuo reikalu pareiškė savo nuomonę. Inž. Hubert savo pareiškime sako: „Aš nežinau, ar „Führeris“ dar gyvas ar miręs. Betgi aš žinau ir užtikrinu, kad liudytojai, kurie parodė, jog jie Hitlerio lavoną sudegino — melavo.“ Trys svarbiausieji liudytojai: Hans Kempka, A. Hitlerio šoferis, Hans Linge — A. Hitlerio tarnas ir vienas SS adjutantas davė šiuos vienodai skambančius, parodymus:

1. Prie „Führerio“ bunkerio atsarginių durų buvo pastatyta 160 litrų benzino skardinė.

2. Buvo iškastas 30 cm gylio, 80 cm pločio ir 180 cm ilgio griovys, kurin minėtas benzinas buvo supiltas.

3. A. Hitlerio ir E. Braun lavonai buvo minėtųjų trijų liudytojų iš bunkerio išnešti, sudėti į benzino pripiltą griovį ir karštkam antklode užkloti. Po to liudytojai benzina uždegė. Degimas užtruko 2 valandas ir po to lavonai buvo visiškai išnykę. Tik truputis pelenų tebuvo matyti.

„Šitoks teigimas, — pareiškė inž. Hubert, — yra švankus farsas. Liudytojai, kurie įvykio eigą taip apibūdina, davė melagingą parodymą.“ Inž. Hubert tolimesnėje savo pranešimo eigoje liudytojų parodymus papunkčiui atremia. Jame toliau pasakytą:

„Neįmanoma yra lavoną sudeginti, jei jis paguldytas paprastai ant iekštus pagrindo.“

2. Jeigu lavoną sudeginimas vyko prie sakytų aplinkybių, tai ne tik skeletai, bet ir kūno mėsa turėjo išlikti.“

3. Norint du lavonus po 75 ir 60 kg svorio sudeginti, tenka naudotis ypatingais parengimais. Lavonus reikia paguldyti ant geležinio stovo, pastatyto ant griovį apjuosiančios

mūro sienos, kuris turi būti, mažiausiai, 40 cm nuo pagrindo paviršiaus pakilęs. Net prie šitokių apytostų lavonų visiškai sudeginimas neįvyktų ir jokiū būdu neprilygtų sudegimui krematoriumų krosnyse, kur temperatūra nuolat prašoka 1.000 laipsnių. Dar vis turėjo pasilikti liekanų, kurių pakaktų A. Hitlerio ar jo žmonos lavonams identifikuoti.

Baigdamas savo pareiškimą inž. Hubert kategoriškai užtvirtina: „Techniškai yra neįmanoma, kad A. Hitlerio ir E. Braun lavonai 1945 m. balandžio 30 d. Reicho kanceliarijos sode, Berlyne, būtų buvę sudeginti.“

Britų žurnalistas Louis Mansfield norėdamas pats Hans Kempką ir kitų liudytojų parodymų tikrumu įsitikinti, padarė tokį bandymą. Už 1.000 cigarečių ir 10 bonkų whisky jis išgijo Vokietijoje maždaug Hitlerio svorio kfaulę, kurią prie liudytojų nurodytų aplinkybių sudegino. Nors kiaulės mėsa dėl jos riebumo daug lengviau dega nei žmogiena, tai vis dėlto po dviejų valandų degimo kiaulė buvo tik apkepusi.

Ir amerikietis pulkininkas Heimalich nesutinka su H. Kempka ir kitų parodymais. Ir jis įsitikinęs, kad joks kūnas negali taip absoliučiai sudegti,

kad bent kaulų liekanų nepasiliktų. Rūpestingai atkasinėjimai, padaryti Reicho kanceliarijos kieme, neatidengė jokių panašaus deginimo pėdsakų. Labai rūpestingus tyrinėjimus darė ir pats GPU viršininkas Berija. Nors jo tyrinėjimų rezultatai nepaskelbti, tačiau po to Stalinas ir Molotovas pakartotinai pareiškė abejonių dėl A. Hitlerio mirties.

Kaip iš tikro su Hitleriu yra, tuo tarpu dar negalima konkrečiai pasakyti. Bet, remiantis ekspertų tyrimų rezultatais, vis daugiau linkstama į nuomonę, kad Hitlerio mirties legenda yra gudrus falsifikatas.

Gal būt šios ekspertų nuomonės paskatintas, kai kas sumanė pasipelninti. Mūnchene išėjęs „Sonntagspost“ informuoja apie tokį įdomų įvykį.

Dešimtys patikimų belgų paklausti tikino, kad jie paskutinių savaitių bėgėję iš LB 2 trumpųjų bangų stoties pakartotinai Hitlerio balsą girdėję. Jis raginęs vokiečių tautą „išlaikyti“ ir prašė tam tikru adresu auktas siųsti, kad vėl galėtų atkurti partiją ir kariuomenę. Šis nusikalteiška rafinuotas pokštas tęsėsi keletą mėnesių, kol belgų policija susėkė ne tik siųstuvą, bet ir patį „Führerį“.

Mano tėvynė M.G.B. rankose

Red. pastaba. Svarbus politinis veikėjas ką tik pabėgęs iš Bulgarijos, „Le Figaro“ laikraštyje skelbia patikimus ir idomius duomenis apie sovietinį persekiojimą. Jis mums pateikia stalininio režimo vaizdus apie nepaprastą žiaurumą. Ir bulgarai, kurie praefityje pasižymėjo nepaprastu rusifiliskumu, nūdien sovietų nemažiau nekentia už kitas pavergtas tautas. Tas politikas štai ką rašo:

Aš nutylėsiu aplinkybes, kurios leido man pasprukti iš Bulgarijos. Jei aš jausdamasis laimingai atsidūręs laisvame pasaulyje būčiau pamiršęs viešpatuojančią terorą Sofijoje, nepaprastos apimties tarptautinį šnipinėjimo tinklą, net laisvuose kraštuose, pastarasis suėmimas mano draugu, kurie padėjo man pabėgti, primena man pareigą bent atsargiai prabilti. Tariau atsargiai, nes turiu apiešti eilę smulkmenų, kad palengvintiau savo draugų kančias, kylias ir aš patyriau. O tos kančios tegali patvirtinti, kad Kravčenko išleistose knygosose tik tiesą rašė. 1944—48 m. bulgarų milicija tiek išstobulino terore, kad ji vargu ko galėtų pramokti iš M.G.B. ar M.V.D.

Urvė. Pasprukti iš kalėjimo yra menkinėkis, lyginti su pabėgimu iš Bulgarijos. Bulgarijos siena yra tan-

kliai apstatyta ne vien policija, bet ipareigoti žemės ūkio kooperatyvų kariai, tikri kolchozininkai, vietiniai gyventojai. Ir jie yra atsakingi už kiekvieną pabėgimą, kurį patiria milicija. Tuo atveju jie yra sumaimi ir teisiami. Tokiose sąlygose Bulgariją vis dažniau pradeda supti nežinia. Pasaulis tenkinasi prisiminęs Mykolo Petkov tragikalią įvykį.

Aš tvirtinu, kad Petkov tragedija nūdien sutampa su tragedija visos bulgarų tautos. Petkov padarė vieną nedovanotiną klaidą. Jis patikėjo, kad su sovietais yra galimas žmoniškąs bendradarbiavimas. Toji klaida jam galvą kaštavo. Bet bulgarams labai sunku Petkov pasmerkti, nors su juo nieko bendro nebūtų turėję.

Bulgarai daugiausia yra rusofilai. Jie nebuvo palankūs vokiečiams, nors jie buvo pasirašę sutartį su Stalinu. Kai vokiečiai išbrovė Rusijon, bulgarai pradėjo sutartinai veikti su komunistais. Jiems reikėjo išbrovimo raudonosios armijos, sovietinės priepaudos, kad pakiltų viešojo nuomonė.

Bolševikams atėjus, Petkov, ūkininkų partijos generalinis sekretorius, nutraukia santykius su Dimitrovu, ūkininkų vadu, kuris dabar yra tremtyje. Pastarasis patyręs, kas jo laukia, tarpininkaujant Maynard B.

rerį II“. Juo pasirodė esąs vengru artistas ir žurnalistas Stefan Meszaros. Jam asistavo ir pranešėju buvo jo draugas vokiečių Helmut Riege.

Policijos kvotos protokole pasakyta:

Dar prieš Austrijos prijungimą prie Reicho, Meszaros Vienos kabaretuose pasireiškėdavo vienu ypatingu numeriu, kuriame jis sugebėdavo Hitlerio balsą originaliai imituoti. Po karo jam kilo mintis šį talentą panaudoti nešvankiam biizniui. Padedamas savo draugu Riege, jis išgijo trumpų bangų siųstuvą, kuris atsiliepdavo pašaukimu LB 2 ir išspinduliudavo pasaulin „Führerio kalbas“, kurios balsu ir turinio atžvilgiu nesiskirdavo nuo originalo. Tose kalbose būdavo nuolat užtikrinama, kad jis — „Führeris“ — neturės kito tikslo, kaip Vokietijos vardą vėl išgarsinti. Siam tikslui, suprantama, jam reikalingos jo bendraminčių aukos ir taip pat didelės pinigų sumos. Po kėkėvijos kalbos, jo pranešėjas Riege nurodydavo pseudoniminį adresą, kuriuo prašomos aukos turėjo būti siunčiamos. Kvotos metu Meszaros prisipažino, kad pasėkmės visas vilstis praško. Jis gaudavęs tiek daug pinigų, kad korespondencijai tvarkyti jis net tarnautojų turėjo priimti. Šis „bendraminčių“ duosnumas bei jo staigus praturtėjimas ir atkreipė belgų policijos dėmesį.

Taip užsibaigė improvizuoto „Führerio“ karjera.

Bet kažin, ar neprabils kada nors tikrasis Adolfas Hitleris, asistuojamas Martin Bormann'o?

Atsakymas komunistams

Rėuteris praneša iš Oslo, kad Norvegijos užs. reik. mīnist. p. Gerhardson darbininkų susirinkime pareiškė, jog jis galėtų respektuoti komunistų opoziciją prieš Marshallio plano pagalbą, jeigu jie būtų pasiruošę „valgyti sausą duoną ir lopyti savo drabužius užuot priėmus pagalbą“. Vietoje to, jie kasdien puolą vyriausybę už tai, kad gyvenimo standartas, maistas ir butai esą blogi. Ministras pridūrė, kad Sovietų Sąjungoje gyvenimo standartas tesiekias vos 60% Norvegijos gyvenimo lygio.

riuojų sparnu dėl šventos ramybės. Žinoma, jis ir tuomet buvo šaltas dėl bendradarbiavimo su sovietiais. Kai Petkovas buvo nužudytas, Gičėvas vėl buvo suimtas ir 1948 IV. 16 nušautas iki gyvos galvos.

Nūnai parlamento narių neliečiamybė yra panaikinta. Ji tegalioja tik komunistams ir jų pataikūnams. Petkovą suėmus, 23 ūkininkų partijos mandatams buvo atimta neliečiamumo teisė. Socialdemokratai, atsidūrę opozicijoje sulaukė negeresnių lemties. Jų vadas Pastuchov 1946 m. mirė kalėjime. Jo pavaduotojas Cemediev mirė kiek vėliau. Jis mirė laisvėje, tačiau kažkieno rankai pamojus.

Kai aš prieš keletą savaitių apleidau Sofiją, socialistų nariai, partijos atsidūrusios opozicijoje, taip buvo suimti, nuteisti priverstinėmis darbams. Jie baigė savo dienas, kaip ir daugelis kitų, tose stovyklose ar kalėjime. O tokių stovyklų esama apšaliai: Bobov, Rucian, Zagrad ir daugybė kitų. Gi ten, už spygliuotų vielų, miršta dėl nusilpimo ar badmiriavimo. Mano geras bičiulis Kosta Lučev, pastarasis socialistų vadas, 65 m. amžiaus nuteistas 15 metų priverstinio darbo. Jo sprendimas mažiau akį rėžiantis už Petkovo, bet dar žiauresnis. Jų abiejų pateikimas nemalonėn vertas dėmesio.

Višinskis, žinomasis viceministras ir teroristas, atvykęs į Sofiją įsakė suimti Petkovą ir Lučevą, socialdemokratų generalinį sekretorių. Jis uždraudė jų kandidatūras statyti naujo seimo demokratiniuose rinkimuose! Kandidatus turėjo tvirtinti komunistų partija. Anglosaksams protestuojant, komunistai juos išlaisvino, bet rinkimuose trūkdė už jų sąrašus balsuoti.

Priešrinkiminius teroras prasidėjo. Daugelis buvo suimti. Eilė asmenų dingo paslapčia. Teroras tęsėsi iki rinkimų įvykusių 1946. X. 27, kai minia pradėjo siūbuoti, tuomet kominternos narys Jurgis Dimitrovas tarė: „Kas bandys pasipriešinti mano vyriausybei, tegul prieš tai prisimena Michailovičiaus fikimą.“

Tas prisiminimas buvo nereikalingas. Bulgarai suprato savo padėtį. Ir vis dėlto tose rinkimuose, kuriuose anglosaksai išvertė opoziciją, tauta už ją balsavo. Bet ar tai begalėjo atsukti ratą atgal? Aišku, ne. Bulgarija jau buvo nugarazdinta sovietinio tvano. Vertė G. Rymantas (Pabaiga kifame Nr.)

Stovyklos diena

Stovyklos komiteto raštinėje baissi spūstis. Nebegalima nė durų uždaryti, o viduje net stalai braska, ir raštininkas turi šaukti: „Vyrai, atstokite gi! Visiškai nebegalima dirbti!“ Kur nesigūrus žmonės — registruojami savanoriai Kanados miškų kiršti. Bet, pasirodo, didelė atranka: reikalingi tik nevedę, visiškai sveiki, pačio stipriausio amžiaus ir dar išprusę vyrai. Žmonės, sužindę sąlygas, ima nirsti: „O kur dingti mums, vedusiems? O našlėms su vaikais? O seneliams ir ligoniams? Mes tai, vadinais, karo nusikaltėliai? Jeigu jau šitai, tai nereikia mums kalbėti apie visokius išlaisvinimus ir žmoniškumus. Pasakytų nors aiškiai: išsivaiskėtokite, tai ir ektume kas sau šunims šeko piat!“ O vienas dar pridėda: „Vyrai, ar aš nesakiau Dabar ir patys matot, koks tas mūsų komitetas!“

Sulig tais žodžiais iš grėtino kambario pasirodo ir patis komiteto pirmininkas.

— Tautiečiai, nurimkite! — taria jis. — Visi mano, kad komitetas — jau valdžia. Bet ne taip yra. Taisybė, mes visur ejom, visur rašėm, o ar daug kas mus išklausė? Taigi, ne mūsų valia ir dėl šitos registracijos. Kaip įsakė, taip ir atliekam. Mes patys tegalim paskirstyti, kam bulves skusti, o kam rajonas štuoti. Tokia mės valdžia...

Tuo pačiu metu stovyklos pastė nemažesnė spūstis. O ką, jei sluntinys iš Amerikos? Ar laikai su afidevitaiz? Jeigu ne tai, tai gal bent pavyks nusipirkti lietuviškas laikraštis. O ir dėl laikraščio reikia pastovėti eilėje. Akplėšę ir čia esama: be atodairos braunasi pro kitus ir jau gerinasi viršininkui. Užtat batiuvius Kardokas rėkia iš pasienio:

— Tik nepalik man laikraščio, tai tavo batus tuojau išmesiu lauk iš dirbtuvės! Taip ir žinok!

Pašto viršininkas suraukia kaktą: nepatinka jam tokie rekvaimai, bet jo išieginiai batai tokie išklėrę ir jeigu iš tiesų išmestų... ima tad ir nuklisa vieną laikraštį pastatėn. Žmonėse šujudimas: kokios čia gali būti išimtys reklams?

Staiga — lauke stiprus sprogimas. Visi puolame prie langų ir matome — ten, pietų pusėje, juodais gumulais kyla ir verčiasi dūmų kamuoliys. Kas čia dabar, iš tikrųjų? Bet va: kėli vyras jau metasi stačiai į dūmus ir netrukus išnra iš jų, nešdamiesi krauju aptekusį vaiką, kurio rankutės dar trūkčioja, lyg žėgnodamos, lyg išskodamos ko nusitverti. Vyras su kruvinoju savo nešuliu bėgtė bėga ligoninėn. Vaikutis, matyt, bus krapštes kapsulį ar atsistojęs ant mīnos. Karas, rodos, kadai kadžių jau pasibaigęs, o įvaliausių sprogmenų dar tiek užsilikę...

Tekini bėgame prie ligoninės. Išėina galstingoji sesuo ir skelbia:

— Baigta — užmuštas!

Čia pat krenta žemėn ir ima klykti viena moteriškė. Keli vyrai bando pakelti, bet ta plėšosi ir jau nebeprarėkia, kaip bailsau numario išliktą. Ji neteko paskutiniojo savo vaiko, jai nebeliko nieko, nič nieko šioje žemėje. Už ką jai šitiek kančių?...

Žmonės tylūs grįžta į savo būrakes. Kažkas sako:

— Skaidėliau, yra parašyta: bus diena, kai gyvieji pavydės mirusiems. Dabar mums ir atėjo tasai laikas. Kas mirė, tas bent jau regi ir žino, to uždavinys išspręstas, o mės? Nieks nenumano, kas mūsų laukia. O, prakeiktoji nežinia!

— Nekeikšnok, — atsako jam kaimynas. — Jei iš anksto viską žinotum, tai gal jau seniai būtum taręs — gana! O dabar turi viltį ir laikais jos įsitvėręs, kaip tos plūdės, kuri viską kelia paviršion...

Stovyklos skelbimų lentoje iškabina mas naujas radijo žinių biuletėnis. „Indonezija reikalauja laisves“, „Britai kraustosi iš Egipto“, „Burma laisvės išvakarėse“ — tokios ten svarbiausios naujienos. Perskaitai jas ir tavi pats sau: sveik! Jūs, laimingieji, jau šiandien galį žengti savuoju keliu! Kraštąs prie Baltijos, deja, sužeistas ir sukrutintas, tačiau ir pro kraują vistiek ten žėri gintaras, liudijąs, kieno ta žemė!...

Stovyklos kronikos skyrelyje trumpa žinutė: „Man pranešta skaudi žinia, kad visa tėvynėje likusioji mano brolio šeima išžudyta, o namai liko tušti ir nusavinti. Už žuvusiųjų sielas gedulingosios pamaldos įvyks stovyklos bažnytelėje ši šeštadienį 10 val. ryto. Kviečiu ateiti ir pašmelsti visus, o

ypač mano bičiulius ir pažįstamus. — Skausmo prisilėgtas Andr. Mockus.“

Ten pat kabo ir kitas popierėlis su šitokiais žodžiais: „Lietuviai pabėgėliai, grįžkite namon! Tėvynė-močiutė džiaugsmingai priima savo vaikus“. O, kada gi baigsis pasityčiojimai ir viešas šėtoniškojo melo haupsinimas?

Stovykloje pietų metas. Ima kankti sirenos. Iš vieno barako urmu pasipila auginimas. Tai iš mokyklos paleisti mokiniai. Jie tokie pat, kaip ir visur: pažastyse knygos, o nuo jų šposavimų ir juokų skambėta skamba visas rajonas, jog ir senieji išsitiesia ir ima šypsotis. Bet kai išiziari į juos, nukrečia širpalys: dažno jų veidai tiesiog nuostabaus skautumo, bemaž permatomi ir išmušti raudonomis dėmėmis. Argi ne tokie pat veidai ir visų tų, kurie išvyksta į sanatorijas, pastatytas vienišuose pušynuose, ir tikisi greitai pasveiksia? O atsigula ir nebesikelia...

Antrajame barake gyvenanti senutė Repšenė tik ką parnešė pjetus: skardinėlę daržovinės sriubos ir porą šaukštų žirninės košės. Senutės sūnus, 35 metų Alfonsas, kadaise taip pat buvo žmogus: tarnavo muitinėje sekretoriumi, turėjo žmoną ir vaikutį, todėl, kaip sakoma, buvo laimingas. Bet karas viską sujaukė. Tasai miestas, kuriame gyveno jo šeima, kartą buvo skaudžiai bombarduojamas, ir žmonės pasakoja, kad ten užgruvusi rotušės slėptuvė, taigi, kaip tik toji... Bet Alfonsas vis netiki šitomis kalbomis. Argi slėptuvė nebūtų turėjusi atsarginio išėjimo? O jei ir užgriuvo, tai gal netrukus atkasė ir atgaivino?... Dabar Alfonsas sėdi kėrtėje ir iš senų odos atražių siuvasi sau sandalius. Dirba jis atsidėjęs, nė galvos nepakelia, nors pietūs jau stale. Nebėskentusi senutė ragina:

— Alponsiuk, pietūs atauš.

— Nevalgysiu šiandien, mama, — atsako ias.

— Bet aš nieko geresnio neturiu, vaikėli. Ką duoda, ir už tą sakykime ačiū.

— Visas blogumas, mama, ir yra dėl to, kad reikia sakyti ačiū. Geriau būtų, jei nereikėtų. Toks spraugas man kasmis, kurl pakisa atžargios rankos!

— Vaikeli, nerūgok Dievo! Žinok, kad duoda geri žmonės, ir melstis už juos mums reikia. Sakau, geros širdva, vaikėli...

KULTŪRINIS GYVENIMAS

„Pasakos“ apie XX amžiaus cinizmą / Rašo Vyt. Alantas

JONO GRIGOLAČIO KNYGA „NACIŲ PRAGARĖ“. KONCENTRACIJOS STOVYKLOS TEBESITĖSIA. MŪSŲ AMŽIAUS LIGA IR ATSAKOMYBĖ

Skaitant Jono Grigolačio prieš pat Naujuosius Metus pasirodžiusią knygą „Nacių Pragare“ („Mūsų Kelio“ leidinys, 238 psl. kainą 4 DM.), nenoromis braunasi į galvą įkyri mintis: argi taip galėjo būti? — nors tikrai žinau, kad taip buvo. Knygos turinio atpasakoti negalima: ją reiktų visą išsitiuoti. Siaubingesnės knygos man neteko skaityti. Jei žmogus turi kokių optimistinių idėjų apie žmoniškumą, artimo meilę, užuojautą ir t.t., tai jas išbarstai, besklaidydamas „Nacių Pragaro“ puslapius. Jei tai būtų sapnas, nusigręžęs jį užmirstum, bet žinau, kad tai yra tikrovė, tikrovė XX amžiaus, kuris didžiuojasi savo mokslo laimėjimais, socialinėmis santvarkomis, kuris pagaliau yra keletas tūkstančių metų kultūros bei civilizacijos raidos pasėka, žiedas!

Jono Grigolačio knyga sukella skaitytojui galybės problemų. Pirmiausia ta knyga yra akivaizdus dokumentas, kaip yra nuvertintas žmogus XX amžiuje. Reikia atsiminti, kad nacių pragarą perėjo ne vien knygos autorius ir ne šimtai ir tūkstančiai, bet šimtai tūkstančių, milijonai. Vadinasi, ištisos armijos ir tautos buvo pasmerktos paleisti per krematorijumo kamina. Už ką? „Nežinančiam aplinkybių ir sąlygų, kuriose tai vyko, sunku tikėti faktais, nes tuose veiksmuose nematyti nei prasmės nei logikos“, sako autorius savo pratarėje. Taigi, nei prasmės nei logikos! Svarbiausia ko daugiausia sunaikinti, ko trumpiausiu laiku! Atrodo, kad tie milijonai aukų būtų buvę didžiausia žmonijos rykštė, didžiausi nusikaltėliai, kuriuos būtų reikėję ko greičiausiai išnaukinti kulką ir ugnimi! Kodėl? Už ką?

Diktatūra kalta? Gali būti, dėl to nesiginčysime. Bet yra diktatūrų ir diktatūrų. Istorijos puslapiuose rasime daug diktatūrų, yra jų ir šiandien, bet ne kiekviena diktatūra suponuoja masines, organizuotas, sistemingas nekaltų žmonių žudynes ir kankynes. Musolinis buvo Hitlerio bendralaikis ir draugas, bet apie koncentracijos stovyklas Italijoje mes nieko negirdime. Aišku, jų buvo, bet ne tokių ir ne tiek, kiek Vokietijoje. Nieko mes negirdime apie panašias stovyklas Ispanijoje ir Portugalijoje. Knygos autorius savo pratarėje sako, kad jam teko tuo klausimu kalbėtis su rimtais vokiečių mokslininkais, kurie jam pareiškė, kad „jų ištikimumu, vokiečių sandingai palinkimai esą lytiškų iškrypimų pasėka“. Galima aiškinti ir taip, bet teologas išaiškina, kad Hitlerio režimas dėl to buvo toks žiaurus, kad jis atmetė krikščionišką pasaulėžiūrą, o vokiečiai nacionalistas, gal būt, teisins Fiurerį tuo argumentu, jog jis naikino savo priešus didesnei Vokietijos galybei ir garbei. Nė vienas jų nebus teisus, nes kiekvienas žiūrį klausimą tik iš savo požiūrio, tuo tarpu kai ta problema turi daugybę aspektų.

Kalbant apie Vokietiją... Bet metus žvilgsnį į anapus geležinės uždangos... Ateis laikas, kada tokių knygų, kaip Jono Grigolačio, gal būt, mes susilauksime ne vienos, tik ten bus kitokie vietovių pavadinimai ir kiti budelių vardai. Atsakingi Amerikos vyrų tvirtina, kad ten esama koncentracijos stovyklose 13 mil žmonių. Bet imant tikruosius skaitmenis, reiktų pasakyti, jog ten esama ne 13 mil., o 300 mil. beteisių žmonių. Jei Kinija pateks po plautuvo ir kūjo ženklą, tas skaičius gali padidėti iki 700 mil., vadinasi, visas žmonijos trečdalis atsidurs už spygliuotos tvoros. Tiesa, vokiečiai jau

iš seniau buvo žinomi savo lytiniais iškrypimais, bet rusų tauta tuo nebuvo pagarsėjusi. Ir pagaliau, ar ne vistiek, kaip mes tuos siaubą keliančius faktus interpretuosime? Faktai lieka faktais.

Tuo aš noriu pasakyti, kad Jonas Grigolačis savo knygoje atskleidžia ne vien Hitlerio režimo niekšybes, bet visos mūsų galybės žaidimą. Tai yra žiaurus kaltinamasis aktas ne tik koncentracijos stovyklų esančioms, kurie jau priklauso istorijai, bet ir tiems, kurie šiandien stovi spygliuotas tvoros, mato, kas už jos darosi ir vis dėlto tai toleruoja. Ir ne tik toleruoja, bet dar mėgina kaisioti pro tvorą ranką užmegzti draugystę su šiu dienų žmonijos budeliais. Ar tai nėra panašu į ūkininką, kuris, užpuolus kaimyną plėšikams, užuot skubėjęs jam į pagelbą, uždarinėja langines ir, išėjęs ant priebučio, draugiškai moja ranka žmogžudžiams, siūlydamas jiems savo draugystę? Jo svarbiausias susirūpinimas yra ne pagalbos suteikimas plėšiamiesiems ir žudomiesiems, bet kaip nors sužavėti žmogžudį, kad jis jo nepultų...

Skaitydamas Jono Grigolačio knygą junti milžinišką, siaubingą kolektyvinį egoizmą. Ar elinis vokiečiai labai jaudinosi dėl to, kas dedasi koncentracijos stovyklose? Gal būt jis daug apie tai ir nežinojo, o jei ir žinojo, tai jis turėjo labai parankią formulę savo abejingumui patelsinti: Fiureris žino, ka daro. Ir Fiureris daro. Jis be atodairos naikino milijonus Vokietijos „priešų“, kad vokiečių tautai būtų daugiau erdvės. Nacionalsocializmo akimis žiūrint, buvo prasmės naikinti: juo daugiau tūkstančių išvarysi pro krematorijumo kamina, juo pats būsi galingesnis, juo lengviau vokiečių

tauta galės plėstis. Žmoniškumo ir moralės akimis žiūrint, tai yra nesuprantamas, šurpu nukrečias cinizmas, bet geram nacionalsocialistui tati nebuvo jokia mįslė ir jo sąžinė nekėlė jokio protesto — jei galima kalbėti apie hitlerininko sąžinę? — nes visa tai, kaip aukščiau pastebėjau, buvo daroma didžiojo reicho didesnei galybei ir garbei. Kitaip sakant, nebuvo skaitomas su jokiomis priemonėmis kolektyviniam valstybės ir partijos egoizmui patenkinti. Tikslas pateisina priemones.

Anglosaksai sujudo, Vokietiją nubaudė, koncentracijos stovyklos išnyko. Bet ar ne šlykšti likimo ironija, kad tose pačiose vietovėse jų sąjungininkas įsteigė savo koncentracijos stovyklas. Vadinasi XX amžiaus koncentracijos stovyklų era tebesitėsia. Ir kažin ar šiandien koncentracijos stovyklų skaičius bus mažesnis, kaip kad Hitlerio galybės laikais? Greičiau, priešingai: jų skaičius padidėjo. Sveikai galvojęs pilietis šiandien visai pagrįstai klausia: kas gi pasikeitė po paskutinio karo, kuris pareikalavo tiek gyvybių ir turto? Raudonasis teroras Rytų Europos tautas, gal būt, dar sparčiau naikina, kaip rudasis.

Šiandien su desperatiška monotonią kalbama apie taikos išsaugojimą, nors niekas nuoširdžiai netiki, kad talka galėtų būti išsaugota. Ką tai reiškia? Tai reiškia, kad taikos mylėtojai galvoja taip: tegul žmogžudžiai plėšia ir naikina kaimynus, tegul jie, pasislėpę už savo uždangos išdarinėja, ką tik nori, kad tik manęs neliesių. Aš stovėsiu ant savo priebučio, žiūrėsiu, kaip budellai spingina kaimyną padegtamė name, bet jam nieko nepadėsiu, nes bijau, kad plėšikai ir mane neužpultų. Noriu taikos, noriu ramybės, t. y. noriu

Dvasininkas ir dvasiškis

Ar jie „abu labu tokiu“?

Pereitų metų Mūsų Kelio Nr. 75 Kalbos kampely apgalestaujama, kad naujame V. Gailliaus žodyne šalia dvasiškis nėra žodžio dvasininkas, ir pareiškama, kad „šitokia kraštutinybė nėra geras dalykas“. Mat abu šie žodžiai esą vienodai geri „ir todėl abu lygiai vartotini“. Kadangi tiek seniau, tiek dabar yra ir kitaip manančių, tai čia ir norėčiau jų argumentus išdėstyti.

Yra visokių terminų. Terminu gali būti išreikšta pagrindinė, esminė dalkto ypatybė, pvz. pjautuvas, plaktukas (= įrankis pjauti, plakti), bet yra terminų, reiškiančių tik šalutinę dalkto ypatybę, pvz. šakutė (valgomoji). Pačiu šiuo žodžiu nepsakome dalkto paskirties, bet tik jo išvaizdos, formos ypatybę, ir dėl to šis terminas nėra toks valdingas, tuo pačiu ir toks geras, kaip pirmieji du. Dėl to, kuriant naujus terminus, stengiamasi, kad jie išreikštų pagrindinę, esminę dalkto ypatybę.

Ryšium su rašinio tema kyla du klausimai: 1) ar dvasininkas ir dvasiškis abu išreikšia vieną ir tą pačią dalkto ypatybę, 2) jei ne tą pačią, tai kuris jų reiškia esminę, o kuris ne esminę ypatybę?

Jau pats priesagų skirtingumas mums pasako, kad abu šie žodžiai vargiai gali išreikšti dalkto su ta pačia ypatybe. Juk priesaga — iškias reiškia vidaus, esminę dalkto ypatybę. Vyriskas žmogus yra žmogus, turįs esminių, būdingų vyro ypatybių, be kurių tas žmogus nebūtų vyriskas žmogus. Dėl to ir vyrškis yra vyras iš esmės. Tuo tarpu priesaga -ininkas reiškia kurį nors darbą, užsiėmimą, „kas yra nuolat daro, kuo rūpinasi, į ką yra palinkęs“: bitininkas yra bičių laikytojas, paukštininkas paukščių gaudytojas ir t.t. Tas faktas, kad kartais priesagos -iškias ir -ininkas reiškia tą patį (pajūriškis = pajūrininkas), visai nepaneigia šių priesagų pagrindinės reikšmės skirtingumo.

Kadangi dvasiškis, kaip sakoma minėtame straipsnyje, yra analogiška padarytas pagal vyrškis, tai dvasiškis turėtų reikšti žmogų, turintį būdingų, specifinių dvasios ypatybių, kurių neturi nedvasiškis. Taip iš tikrųjų ir yra. Kunigas ar vienuolis turi tokių dvasinių ypatybių, dvasinių galių, kurių neturi pasauliškiai. Taip bent turėjo galvoti tie, kurie dvasiško terminą sukūrė. Tuo tarpu dvasininkas analogiškai reiškia žmogų, dirbantį darbą, susijusį su dvasios ar dvasių reikalais, arba pagal minėtą straipsnį „kas nuolat rūpinasi dvasios reikalais, dvasios ganytojas“.

Taigi atsakydami į pirmąjį klausimą, turime konstatuoti, kad dvasiškis ir dvasininkas išreikšia ne tą pačią dalkto ypatybę, tiksliauariant, šie terminai yra sudaryti ne pagal tą pačią dalkto ypatybę. Žodžiu dvasiškis pažymime dvasinių ypatybių turėjimą, pažymime darbą, užsiėmimą dvasinėje srityje.

Dabar dar turime atsakyti į antrąjį klausimą, būtent, kuri dvasiško ypatybė yra esminė arba bent esminesnė, svarbesnė: tam tikrų dvasinių ypatybių turėjimas ar veikimas, darbas? Aišku, kad turėjimas. Nes juk iš tų ypatybių turėjimo plaukia veikimas, arba, kaip filosofai sako, buvimą seka veikimas, o ne atvirkščiai. Dvasiškis yra dvasiškis ne todėl, kad jis nuolat rūpinasi dvasios reikalais, bet todėl, kad jis turi tam tikrų dvasinių ypatybių, kurias jis gavo šventimų metu. Tiesa, kad beveik kiekvienas dvasiškis nuolat rūpinasi dvasios reikalais, bet kartą gavęs šventimų, ir nesirūpindamas kitų dvasios reikalais, jis vistiek yra dvasiškis. Pvz. kunigas, gavęs šventimus ir dėl ligos neatlikęs nė vieno darbo kaip kunigas, vistiek yra dvasiškis. Panašiai yra ir kitose srityse. Pvz. žmogus, išėjęs inžinerijos mokslus, yra inžinierius, nors jis to darbo praktiškai ir nedirba, o technikas nors ir praktiškai inžinieriaus darbą dirbtų, vistiek inžinierium vadintis negali.

D. Mickutė-Mitkėnė

TĖVYNEI

Aš išaustu nūn tremtinės liūdną dainą
Tėvų žemė, kur gimiau aš naktį žvalną,
Kur išvydau saulės vėdą pirmą kartą,
Pamiliau svajonių kelį žvaigždėm žerį...
Pamiliau sapnus ir ilgesį bekrasčių —
Jam išreikšti nežinau, kur žodžių rasti.
Bet labiausia — pamiliau aš tėvų šalį —
Ji atstoti net gyvenimą man gali!
Iš mažens jau savo siejoj pirmą vietą
Tau aš skyriau, tėviškėle numylėta.
Tau, tėvyne, mano mintys, mano jėgos:
Kai nukris čia pirmutinis gruodžio sniegas,
Aš tave svajom lankysiu tokią baltą,
Tokią tyrą... Ledo šakais apkalta...
Aš sustosiu parymot prie Verknės upės,
Ten, kur kenčia mano brolis gal suklupeš...
O, gal būt, jįsi miškų tankmėn įvytas
Kenčia badą šaltį... Laukia Laisvės Ryto...
Aš sudėsiu nūn benamės dainos posmą
Ir abi mes, kaip klajūnės, čia klajosma...

skaniai pavalgyti, minkštai pamiegoti, su žmona vakare nueiti į kiną ir atsigulus paskaityti kriminalinį romaną. Kad kaimynui gangsteriai padus svilina... et, palikite mane ramybėje, ne mano biznis!

Štai XX amžiaus moralė ir taikos filosofija šlapus geležinės uždangos. XX amžius susirgo moralinės atrofijos liga. Vienas prancūzas žurnalistas išsitarė, kad mes gyvename žmogžudžių galybėje. Čia nenagrinėsime klausimo, ar mūsų amžiaus blogesnis ar geresnis už praeituosius amžius, bet jei jis net pasiliko ir toks pat, kaip praetos galybės, tai reiškia, kad mes, padarę milžiniškų šuolių technikoje, pasilikome elgetos dvasioje. Kaip toli mes atsilikome, teisingiau sakant, kaip mažai mes tepriartėjome prie tų idealų, kuriuos mums skelbė mūsų mokytojai ir apie kuriuos kalbama Samaritėčio fabulėje!

Jonas Grigolačis savo knygą pavadinio talkiai: „Nacių Pragare“. Mes esame girdėję daug pasakų, kurias sukūrė ir tebekuria XX amžius, mes tik šiais laikais išgirdome.

Palyginus mūsų bobučių pasakas žiemos vakarais apie pragarą, velnius bei raganas su Jono Grigolačio pasakojimu apie nacių pragarą, nenoromis pagalvoji apie pelę ir drambį. Ir reikia atsiminti, kad Jonas Grigolačis pravėrė duris tik į vieną rudojo pragaro kamara, o kiek dar lieka aklina uždarytų kitų Liuciferio karalystės kompartimentų? Galima tik spėlioti. Rosenbergas parašė knygą „XX amžiaus mitas“. Jis norėjo paversti mitu nacionalsocialistinę galybę, o iš tikrųjų XX amžiaus siaubingas mitas pasiliks koncentracijos stovyklos, kaip savotiškas mitas pasidarė inkvizicijos laikai.

Jono Grigolačio pasakojimo apie nacių pragarą negalima lokalizuoti, negalima tvirtinti, kad tai yra tik vienos moraliskai ar fiziškai iškrypusios tautos padaras. Jei šiandien koncentracijos stovyklų era tebesitėsia, jei pro pirštus žiūrime ne tik į paskirų individų, bet ir į ištisų tautų beprotišką naikinimą, vadinasi, egoizmas yra užvaldęs visų protus, vadinasi, moralinė, apati, triumfuoją, vadinasi, žmoniškumo ir solidarumo principai pelėja padėti ant lentynų, vadinasi, atsakomybė krenta visiems. Pilotas nusiplovė rankas, bet jis nenusiplovė atsakomybės. Jei žmogaus kūno viena dalis gangrenuoja, suserga visas kūnas, reikia daryti operaciją. Ar nebūtų juokinga, jei tas žmogus ramiai pasakytų: tegul gangrena man nuėda koją, kad tik kitos kūno dalys liktų sveikos? Vadinamos laisvosios tautos su pasipiktinimu šūkavau apie genocidus ir kitokius keistus XX amžiaus ligų pavadinimus, bet operacijos nedaro ir gangrenai leidžia toliau plėstis. Atrodo, kad egoizmas ir moralinė atrofija taip apvaldė protus, kad net elementarios logikos dėsnuose nebesusivokiama. Visa žmonija kalta, kad XX amžiaus išėjuje susikūrė pragaras, kurio liepanų liežuviai šliaužo aplink visą žemės rutulį...

Jonas Grigolačis išbuvo koncentracijos stovykloje apie ketveris metus. Galime suprasti, kad nacių pragarą jis pažino iš pagrindų. Skaitydamas negali atsistebėti, kaip jis tą pragarą perbrido nežuves, kaip žmogus galėjo pakelti tiek fizinių ir moralinių kančių. Perėjus tokį pragarą, jokie kiti pragarai pasidarė nebebaūsūs. Reikia pareikšti autoriui ko nuoširdžiausios užuojautos ir pasiūlyti, kad, išėjęs į laisvę, jis pasakojimo mums ir būsimoms kartoms apie savo išgyvenimus. Jo knyga yra istorinis dokumentas ir iškalbingas liudijimas ne tik apie nacių pragarą bet ir apskritai apie XX amžiaus neišpasakytą cinizmą.

Knyga parašyta vaizdžiu, tvirtu stiliumu. Jonas Grigolačis moka vaizduoti tiek savo išgyvenimus, tiek tą aplinką, kur jam teko kentėti. Jo knyga daugiau pasako apie nacionalsocialistų viešpatavimą, nekai istorijos tomą. Iš tos knygos galės pasisemti ikvėpimo ne tik propagandistas, bet joje ras daug medžiagos savo galvojimams ir teologas, ir moralistas, ir filosofas.

Knyga nemažo formato, išleista skoningai. Reikia padėkoti, kad „Mūsų Kelias“ tą knygą išleido šiais sunkiais laikais, papildydamas lietuvių kalba antinacinę literatūrą, kurios mums dar trūko.

L. Dambriūnas

Organizuojamas Australijos lietuvių laikraštis

Iš Australijos ateinančiomis žinioms, Australijos Lietuvių Draugija projektuojanti leisti lietuvišką, spausduvėje spausdintą laikraštį. Jį redaguosiąs pernal Australijon nuvykęs rašytojas Juozas Žukauskas. (pr)

Panašu į Rusijos planus

BRITŲ PAŽIŪROS Į PLANINGĄ UKI

Valstybinio ir tautinio ūkio planavimas valstybiniu mastu dažnai išsiskiria vienokia ar kitokia reakcija. Sovietai su planavimais tiek toli nuėjo, jog paprastam žmogui teliko tik darbas ir skurdus gyvenimas. Amerikoje planavimo, panašaus į Sovietus, visai nėra, išskyrus karinius reikalus, o gyvenimo standartas yra aukščiausias pasaulyje.

Ukinis planavimas nėra naujas, tik valstybės ūkio planai apibrėždavo bendromis gairėmis, bet nieku būdu nepažeisdavo privačios iniciatyvos.

Po šio karo britų valstybės vairui atitekus darbečiams, ūkinis planavimas įgauna vis didesnę reikšmę. Iš pradžių eina nacionalizacija stambiausių ūkinių sektorių — anglies kasyklos, geležinkeliai bei kitos susisiekimo arterijos, geležies ir plieno gamyba ir t.t. Kartu su nacionalizacija, vyksta valstybinio ūkio derinimas. Kiek jis pasirodys naudingas, šiandien dar sunku tiksliai pasakyti, nes britai gyvena gana sunkias pokario dienas ir todėl teisingu išvadą padaryti vargu pasisektų. Pavyzdžiui, socialinėje srityje įvesti įstatymai, tur būt, plačiose masėse ras didelį pritarimą, nes reikšis jų sveikatos, nelaimės ir senatvės atvejais pozityvų reiškinį.

Kaip britai šį planavimą vertina, leisime pasisakyti buvusiam prekybos įstaigos prezidentui p. Oliver Lytteltonui, kuris Londono Rotary Klubnariams išdėstė socialistinį planavimą, palygindamas jį su Sovietų planavimu. Jis sako, kad „socialistinis planavimas dažnai reiškia nusavimą visų gamybinių, paskirstymo ir pakeitimo priemonių“.

P. Oliver Lyttelton pažymėjo: „Leiskite man priminti jums, kad laisvė nėra visai absoliutinis dalykas. Laisvė yra tiktai jėga ką nors daryti, ko kiti žmonės nenori, kad jūs tai darytumėt, gi planavimas yra sugėbėjimas padaryti žmonėms tai, ko jūs norite, kad jiems būtų padaryta... Planavimas reiškia, pavyzdžiui, surinkimą visų medžiagų jas superkant, licencijuojant ar kontroliuojant ir tada sakoma jums ir man, kur mes turime dirbti, kiek bus mums atlyginama ir ką mes turime daryti.“ Tai, esą, tokios rūšies planavimas, kuris panašus sovietiniam planavimui.

Pagal šį pareiškėją, laisvė atsiderinti pavojuje. „Demokratinis planavimas, anot Sir Stafford Cripps'o, reiškia gamybos schemą, kuri paprastai nevelks. Ji nevelks todėl, kad ji mėgins derinti du dalykus, kurie ilgai nėra suderinami — tai žmonių ir pačios žmogaus laisvės tvarkymas.“

Šitai patvirtina patį asmuo apibūdina planavimą. Jis mano, kad negalima suderinti žmogaus laisvės

su planavimu, nes planuojant reikalinga žmogaus laisvę suvaržyti, priderinti prie plano.

Si problema yra gana įdomi, bet čia jos mes neišsamiame ir neperšame, o vien tik pateikiame žingsnelį samprotavimų iš planingo ūkio. (am)

EUROPOJE SIAUČIA INFLUENCA

Epideminė influenza plinta Europoje. Dabartiniu metu jos centras yra Prancūzijoje. Netikėtumams jau ruošiamasi, nes daugelyje ligoninių jau rengiamos laisvos lovos. Paryžiuje ligoninės perpildydotos 40.000 ligonių. Jei epidemija nesustos, senelių namai ir kitos institucijos būsimos ištuštintos ir pasiruošta ligoniams priimti. Mirimų skaičius siekias apie du asmenius iš 1000 ligonių.

Ji jau prasideda Olandijoje, Romoje ir Vienoje, tačiau Berlyne dar nepasireiškusi. Dar nepasiekta Skandinavų kraštai ir Vengrija.

Siemet influenza reiškiasi švelnia forma. (am)

Sporto margumynai

— Kiekvienų metų balandžio mėn. Anglijoje susidomėjimas futbolu siekia aukščiausią tašką, kada įvyksta taurės finalinės rungtynės Wembley. Kiekvieno mėgėjo, o jų Anglijoje priskaitoma ne vienas milijonas, didžiausias troškimas patekti į šį su tikimą. Tačiau, kadangi stadionas geriausiu atveju talpina tik apie 100.000, tai daugeliui tenka pasiilkti liūdnamis veidais už vartų. Vienam išradingam vyrui neseniai į galvą atėjo mintis, išspręsti šią sunkią problemą palankiai ne tik sau, bet ir savo draugams. Jis išgijo naujam futbolui klubui steigti registracijos blankas, užpildė jas ir, pridėjęs reikalingus mokesčius, nusiuntė į FA-Futbolo sąjungą iš kur greitai gavo užklausa, kiek „klubui“ reikalinga bilietų taurės rungtynėms. (Anglijoje daug bilietų išdalinama registruotų klubų nariams.) Viskas būtų gerai baigėsi, tačiau nelaimė pasimaišė vienas žurnalistas, kuriam pavyko viską sužinoti, ir Wembley sapnas genialiam išradėjui pasibaigė...

— Amerikietis medicinos daktaras McCloy, iš Iowos universiteto, paskelbė ataskymą, kuri sporto šaka sunaudoja daugiausia energijos. McCloy nuomone daugiausia „išpompuoja“ kūną vienos mylios bėgimas ir 400 m plaukimas. Toliau sekaledo ritulys, krepšinis, boksas (profesionalų 15 rundų po tris minutes), amerik. futbolas, imtynės, tenisas, rankinis (skirtingas nuo Europoje žaidžiamo), boksas (mėgėjams 3 rundai po dvi minutes), beisbolas (tik gaudytojai — catcher ir metikui — pitcher), gimnastika ir golfas.

— 1950 metais Brazilijoje per pasaulines futbolo pirmenybes Europos dalyviai turės progos pažinti žiūrovų elgesį kitokį, kaip pas mus yra priimta. Neretai atsitinka, kad žiūrovai savo tarpe suruošia tokias „rungynes“, kurios neapsieina be įsikišimo poros policijos brigadų ir sanitarijų mašinų, skaičiuojamų dešimtimis... Žiūrovai į aikštę dažniausia ateina ne pamatyti technišku bei taktišku plonybiu, bet svarbiausia — nori ką nors ypatingo išgyventi, išskodami nervų pajaudinimo. Čia nepasitenkinama rėkimu, šaukimu ar pritarimu plojimu: Žiūrovai palaikantieji priešingą komandą, dažnai apmėtomis melonų galvomis ir kitokiais vaisiais, o kai jų pritrūksta, tai ir nuosavas batas paleidžiamas į „priešo“ pakaušį... Geriausiai žiūrovų būdą charakterizuoja tribūnos kabančios iškabos: „Prašoma iš revoliučių į aikštę nešaudyti!...“ o jau kas už aikštės ribų atsitinka, per daug dėmesio nekreipiama, nes tai beveik kasdieninis reiškinys. Europiečiams „telieka tik palingavus galvą pasakyti: „Kiti kraštai, kitoki ir papročiai...“

— Stipriausiu pasaulyje vyrų laikomas neseniai miręs 66 metų rusas Ivan Zaikin, buvęs pasaulio meistru laisvo stiliaus imtynėse. Jis leidavo pervazuoti per jį sunkvežimius ir atsikeldavo be jokiu kūno žaizdų. Iš žymiausių jo „numeriu“ pažymėtina, kad jis sulenkavo geležinkelio bėgį ir treniruotės metu be ypatingo vargo nulauždavo telefono stulpą...

— Seelando, Danijoje, viena 72 metų našlė buvo apdovanota aukšniu sporto ženkleliu už savo pažymėtinas, pagal savo amžių, pasiektas pasekmes. Ji 200 metrų prabėgo per 32 sek., 20 km dviračiu važiuojo 57 min. ir letį nusivedė 18 m. Lieka tik nusiminti skrybėlę prieš šią senelę, kuri yra tikrai pavėlavusi Fanny Blankers-Koen, jeigu tik jos metai laikraštyje sutinka su tikra gimimo data.

— Anglijoje įvarčių kirtimo rekordą per vienas futbolo rungtynės laiko Joe Payne, kuris 1936 m. žaidėdamas trečioje lygoje už Luton Town prieš Bristol Rovers pasiekė 10 įvarčių. Šis nuostabus pasiekimas jam suteikė vardą „10 goals Payne“. Idomu, kad Payne tas rungtynes žaidė visai netikėtai. Jis buvo išstatytas paskutine minute, kadangi nuolatiniis vid. puolikas buvo sužeistas. Jam išėinant į aikštę, klubo menadžeris palinkėjo: „Jeigu tu pasieksi „hat trick“ (tris įvarčius), pasiliksi „pirmojoje“. Joe atsakė tik „very well“ ir savo atliko. Nuo 1938 m. Payne žaidžia pas Londono Chelsea, kuri jį išgijo už 12.000 sv. sterl. km.

— Presse-Foto Paulaitis Wangen/Allgäu, Herfatz 6

Foto ir Optikos reikmenų prekyba siūlo

objektyvus; mažo formato kamerosms, portretams, universaliniams, giliems paveikslams, plačiakampius, tele-objektyvus, padidindimo ir reprodukcijos objektyvus, kurie yra be užraktų ar su užraktais Compur, Compound ir Prontor.

Suinteresuotieji reikalaukite aprašymų.

Įvairios žinios

- Britai sukonstruavo naują dviejų turbinų naikintuvą, kuris per minutę pakyla 1 mylią į viršų, taigi per 7,5 minutes jis pakilęs 7,5 mylias.
- Pasaulinė darbininkų profesinė sąjunga (WETU) susilaukė galo, nes iš jos pasitraukia D. Britanijos, JAV ir Olandijos profesinės sąjungos, nenorėdamos daugiau tarnauti Maskvos diktatui. Iki šiol pasaulinė darbininkų organizacija buvo persunkta

- komunistiniu elementu ir todėl siektė tik politinių tikslų nebedama darbininkų ekonominių klausimų.
- Sovietų spauda vis puola Norvegiją ir jos linkimą prisidėti prie Š. Atlanto pakto ir tuo būdu Amerikos patrankas išstatyti prie Rusijos sienos.
- Nuo influencos Paryžiuje mirė jau 120 asmenų. Tai sudaro 5% paguldųjų į ligoninę, užkrėstų influenca.
- Jugoslavijos vicepremjeras p. Kardelj serbų komunistų partijos kongrese pareiškė, kad Jugoslavija eis maršalo Tito keliu, nežūrint bet kokių pasipriešinimų. Tito kelias esąs vienintelis kelias į socializmą, kai kominfomas nuvertinęs socializmą. „Mūsų politika sukurta ne siauros kilkos, sako jis, bet žmonių. (UP)
- JAV, D. Britanijos ir Prancūzijos atstovai Londone konferuoja Vokietijos vakarinių zonų tvarkos statutą.
- Jau ir Švedijai komunistai pradeda sabotažo veiksmus. Reuteris iš Stockholmo praneša, kad 300 vyrų laivų statykloje metę frankius ir visai nespėję, jog nustos dirbti. Metalo profsąjungos kalbėtojas pareiškė, kad „tai pirmoji komunistų organizuota serija veiksmų, nukreiptų prieš vyriausybę, kuri rūpinasi stabilizuoti kainas ir atlyginimus. Komunistai jau agituoja ir kituose pramonės centruose. (DM)
- „Tägliche Rundschau“, arba, kaip jį vadina, „Maskvos nasrai“, pradėjo kurstyti vokiečius, kad jie keltų netvarką, kiltų prieš vakariečius, prieš naująjį Ruhr'o statutą ir reikalautų vakariečių pasitraukimo iš Vokietijos. Sovietai kursto nacionalinius vokiečių jausmus, kurie ir taip jau ryškėja jų spaudoje ir per radiją.
- JAV laivyno ministeris p. L. Sullivan pareiškė, kad kalna taikai išlaikyti vis didėjanti, nes esanti infliacinė tendencija reikalauja daugiau karo mašinų, o karo meto sandėliai išsemti ir reikalinga vėl papildyti.
- Jau dabar svarstomas klausimas apie Amerikos laivyno išblaškymą į 20 vietovių, kad atominių bombų užpuolimo atveju jis neliktų sunaikintas. (AP)
- JAV Wirtemberg'o gubernatoriaus p. Ch. M. La Follette išvykimo išvakarėse pasakė, kad amerikiečių remiama vokiečių pramonė esanti pajėgi sudaryti pagrindą naciams vėl atėlti prie valdžios, net nevertojant revoliucijos priemonių. Tik labai stiprios demokratinės jėgos galėsiančios apsaugoti nuo nacių išgalėjimo.
- Vyr. amerikiečių vadovybė Vokietijoje išleido potvarkį, kuriuo uždraudžiama amer. kariams, žemlau seržantų laipsnio, vesti vokietes. Iki šiol jau daugiau kaip 15.000 vokietėlių

Margojo pasaulio mozaika

Paruošė Jurgis Kukalis

Kalendorinis kuriozas. — 1949 metų kalendorius pateikia įdomų kuriozą: jis su visomis šventėmis, saulės ir mėnulio užtekėjimu ir nusileidimu pakartoja 1938 m. kalendorių. Specialistai teigia, kad toks retas atsitikimas nepasikartuos per ateinančius 50.000 metų. (NP)

Palyginimas. — ERP administratorius Paul Hoffman vienoje spaudos konferencijoje nurodė, kad sovietų politbiuro tikslas yra užvaldyti visą pasaulį, pabrėžia: „Ši kampanija, palyginus ją su Hitleriu, yra tik kūdikis. Hitleris kalbėjo, o jie veikia“. (AP)

Ubagų dovana. — Amerikiečių pagalbos misijos ekonominio patarėjo žmonai, Eugene Clay, Graikijos vyriausybė šiomis dienomis išleisti 40.000 drachmų, o tuo tarpu fronto kovotojams negali surinkti 15.000 drachmų. (AP)

Nemalonūs vardai. — Jau vieną kartą šioje vietoje buvo minėta, kad per pastaruosius dvejis metus ne vienas Stūtgarte gimęs berniukas nebuvo pakrikštytas Adolfo vardu. Panašiai dedasi ir Italijoje. Fašizmo viešpatavimo metais 24.000 italų berniukų pakrikštyti Benito vardu. Dabar juos stengiamasi perkrikštyti, nors pagal italų įstatymus tai yra gana sunku. Beje, dviejose šiaurinės Italijos provincijose pašaujami metu apie šimtas berniukų pakrikštyti Togliatti ir Stalino vardais. (Reuter)

Ordenu kraštas. — Briuselis laikraštis „Le Peuple“ rašo, kad ne viename pasaulio krašte nėra taip paplitęs ordenu dalinimas, kaip Belgijoje. Esą, per 60% vyresnio, negu 35 metų amžiaus, vyrų turi mažiausiai po vieną ordenu. (T)

„Gerų manierų parlamentas“. — Japonijos parlamento nariai vienai japonų filmų bendrovei leido juos

nufilmuoti posėdžių metu. Parlamente ir filmų bendrovės pasirašytoje sutartyje, be kita ko, sakoma: „Japonų parlamentas dažnai labai klaidingai veidduojamas kaip muštinų rūmas su geromis manieromis, tai mes bendrovei leidžiame daryti nuotraukas.“ (NRZ)

Spekuliacija karo laivais. — Vienas japonų pramonininkas buvo šiomis dienomis japonų policijos suareštuotas už tai, kad jis pavogęs, išmontavęs ir juodojoje biržoje išpardavęs du imperatoriškojo japonų laivyno karo laivus. (UP)

„Geriau dabar kviečiai“. — Vienas Kansaso (JAV) ūkininkas krikščioniškosios pagalbos organizacijai CROP paaukoko kviečių. Įteikdamas auką, jis pareiškė: „Geriau dabar duoti kviečių, negu vėliau savo vaikus.“ (AP)

Mūsų Kalendorius

Visų lauktas MŪSŲ KALENDORIUS 1949 metams jau išsiuntinėtas visiems jį užsiprenumeravusiems ir platintojams. Stovyklose gyvenantieji tautiečiai prašomi kreiptis į spaudos platintojus, kad suskubtumėte šį vertingą kalendorių įsigyti.

MŪSŲ KALENDORIAUS 1949 metams kaina yra 2,50 DM. Tik tiems tautiečiams, kurie jį užsiprenumeravo ir pinigų mums atsuntė iki š. m. sausio 1 d., buvo paskaitytas po 2,— DM.

Gerb. platintojų maloniai prašoma tiek už kalendorių, tiek ir už kitas knygas, kaip „Nacių Pragare“, „Istorija“ ir kt., surinktus pinigų kuo greičiausiai atsųsti mums nors gautas visas leidinių kiekis ir nebūtų galutinai išplatintas, nes spaustuovės esame negailėtingai spaudžiami skubiai apmokėti sąskaitas. Laikraščio skolininkai taip pat prašomi paskubėti atsuteisti.

MŪSŲ KELIAS

MIELI TAUTIEČIAI

Gaunu daug laiškų su prašymais gauti Kanadon. Į visus laiškus negalėdama Jums atsakyti, aš visus laiškus atspausčiau.

Kartu pranešu, kad į savo ūkį aš jau padariau affidavitu tiek, kiek yra galima ir Emigracijos įstaigos laista, todėl daugiau pagelbėti niekam nebege'ėsiu.

Su pagarba
N. Kisielienė

Redakcija straipsnius taisy bei trumpina savo nuožūra ir nesunaudotų rankraščių nesaugo. ● Už skelbimų turinį redakcija neatsako. ● Užuojaunos, sveikinimai ir skelbimai bei pranešimai iki 10 petito eilučių — 5,— DM, toliau už kiekvieną eilutę po 50 pf. ● Paleškosimo skelbimai privalo būti apmokėti už kiekvieną paleškomą asmenį po 1,— DM. ● Už skelbimus ir paleškosimus pinigai siūsti kartu su tekstu. ● Platintojai už surinkta prenumeratą ir parduotas paskirus numerius gauna 10% nuolaidos. Laikraščio gražinimai vengtni. ● Prenumeratos mokeskis su pašto ir ekspedicijos išlaidomis vienam mėnesiui 3,— DM, užsienyje dvigubai. Paskiro Nr. kaina 0,40 DM.

Printer: Verlagsanstalt Manz, Dillingen/Donau. — Population to be served: 20.000.

MŪSŲ KELIAS

Išėina trečiadieniais ir šeštadieniais
Dillingen a. d. Donau, Kapuzinerstr. 16
Vyr. Redaktorius D. Penikas
Redaktorius AL Laikūnas.
Lithuanian Newspaper „OUR WAY“, Semi-Weekly. Authorized by EUCOM HQ, Civil Affairs Division. Authorization No UNDP 205. Circulation 4000.

MŪSU KELIAS

LIETUVIŲ SAVAITRAŠTIS

Iš NCWC praktikos Amerikoje...

Iš Amerikos lietuvių spaudos

Gerei, kai varge patekusiems tremtiniais pagelbėti atsiranda stambių ir įtakingų organizacijų. Bet blogai, kai tos organizacijos savo tariamą paramą paverčia kartais neleistinu savavaliavimu, kurio ryškų pavyzdį pateikia mums *Dirvos* ž. m. 1 nr. Straipsnyje „Pasivažinėjimas virš programos“ laikraštis aprašo įvykių su neseniai nuvykusia tremtinių Strazdų šeima.

Strazdo giminė, pasirašęs buvo ir darbo garantija, buvo nusistatęs savo pažadus sąžiningai vykdyti, todėl, neturėdamas vietos savo name, jis pastatė Strazdų šeimai atskirą namelį.

Kadangi garantijų davėjas P. Valčiūnas iš Brockton, Mass. garantijas nustatė tvarka įteikė BALFui, tos garantijos savaime pateko į NCWC globą. Po kiek laiko NCWC pradėjo vykdyti savo patikrinimus per klebonijas. Tikrintojai gi nepamiršdavo priminti garantijų davėjams, kad tam tikrą mokesčių reikia sumokėti ir organizacijai.

Į tokį reikalavimą Valčiūnas kunigui pasakė, jog jis pats sugebės tinkamai savo gimines pagloboti.

Kaip ten bebūtų su tuo pasikalbėjimu ir kas po to liko parašyta tikrintojui, teliks paslapyje, o Strazdų šeima sėdo į laivą ir atsidūrė Amerikoje. Jūs uoste pasitiko NCWC atstovas ir pranešė... lūdną naujieną — giminė atsisako jus priimti!

Aišku, žmonės labai nustebė ir nusiminė. Bet atstovas juos nuramino sakydamas, kad mes turime jums darbą ir butą ir nugarbentis tuoj jau į N. Caroliną, iš kurios baigia bėgti paskutinis negras. Bėgo nieko nelaukdam ir Strazdai, atsidūrė vėl New Yorke susiekė su J. P. Ginkum, kuris tuoj telefonu iššaukė P. Valčiūną.

Valčiūnas vos neapsiverkęs išgirdęs tokią istoriją. Žinoma, reikalai tuoj buvo sutvarkyti, ir Strazdai atsidūrė pas savo giminę — po kelionės „virš programos“...

Dirva toliau pagrįstai klausia, ką visa ta istorija reiškia? Laikraštis rašo: „Norint prasklaidyti miglas, reikia suderinti kai kurias žinutes, snksčiau jau kėlusias susirūpinimo.“

BALFO pirmininkas viename susirinkime esąs prasitaręs, kad tiems, kurie negaus asmeninių garantijų, bus galima panaudoti nevardines darbo-buto garantijas, kurių būsią parūpinta daug.

Iš Vokietijos ateina laiška, kuriuose tremtiniai džiaugiasi, kad jų klebonai, nors dabar jau ne klebonai, gavę didelį pluoštą „geltonų lapų“ ir su tais lapais galį ten pat išduoti darbo-buto garantijų „kiek tik nori“.

Cia Amerikoje žmonės kalba, kad katalikų organizacijos tas nevardines garantijas gauna pietinėse valstybėse, tokiose vietose, iš kur bėga juodkal...

Pridėjus prie šių žinelių, kurios vis darosi panašesnės į tiesą, dar tą faktą, kad bent kai kuriose diecezijose tremt. įkurdinimo organizacija reikalauja iš garantijų davėjų po 10 dolerių ar daugiau nuo kiekvienos garantijos, savaime iškyla klausimas: kiek moka pietiečiai plantatoriai už kiekvieną pristatytą porą darbo rankų?

Gal ir nieko, bet vis dėlto turi būti atvirai ir nedviprasmiškai išsiaiškinta, ar čia nėra savotiškos prekybos žmonių likimu“.

Dirva mano, kad tremtiniai, puldami ant tų „geltonų lapelių“, turi žinoti ir ką jie žada. Jie ir taip esą išvargę, gi jų atvykimas Ameri-

kon turėtų suteikti galimybių bent gauti pragyvenimą žmoniškose sąlygose. Gi atidavimas jų išnaudotojams pasinaudojus aplinkybių nežinojimu būtų ne pagalba, o žiauri skriauda.

Reikia sutikti, kad ne vien Amerikos lietuvių visuomenė, bet dar labiau tremtinių bendruomenė lauks iš BALFO vadovybės atitinkamų paaiškinimų, kas čia darosi. — J. Č.

Red. pastaba: Ši „Dirvos“ iškelta faktą pateikiame žinoti skaitytojams, tačiau nemanome, jog tai visuotinis reiškinys. Negerovių pasitaiko visur, kaip ir visų gero valios žmonių pareiga jas šalinti. Todėl būtume dėkingi BALFui, jeigu čia ir jis tartų savo žodį.

Kravčienka - žmogus be praeities

JO BYLA PARYŽIUJE SAUSIO 20 D. — INTERVIEW NEW YORKE. — SOVIETŲ GALIOS PASLAPTIS. — PAVĖLUOTAS MARSHALLO PLANAS. — TAUTOMS REIKIA IDEALO. — VOKIETIJA VAKARAMS ŽUVO JALTOJE. — KAIP ELGTŪSI SOVIETAJ OKUPAVĘ PRANCŪZIJA.

Sausio 20 d. Paryžiuje turėjo prasidėti žinomojo garsaus „Aš pasirinkau laisvę“ autoriaus Vikt. Kravčienkos iškelta byla prancūzų komunistiniam literatūros savaitraščiui „Les lettres francaises“. V. Kravčienka yra pats atvykęs į Paryžių ir žada per teismo posėdį ne tik įrodyti, kad jis esąs knygos autorius, bet ir su liudytojais iš viso pasaulio (jo žodžiais), pabėgusiais iš sovietinio rojaus, paliudyti, kad jis, Kravčienka, tikrai pergyvenęs visa tai, ką taip vaizdžiai jis aprašęs žinomoje savo knygoje. Manome, kad mūsų skaitytojams bus įdomu susipažinti su V. Kravčienkos mintimis, pasakytomis neseniai „Figaro“ atstovui vieno New Yorko dangoraižio terasoje. Atsirėmęs į balustradą, stambios figūros vyras, nutraukęs visus ryšius su savo praeitimi, štai ką pasakoja apie sovietų pajėgos priežastį:

— Tal, kas sudarė sovietinę jėgą, tai jų politikos tęstinumas ir jų politinių jėgų nesikeitimas. TSRS užsienių reikalų ministeriu vis tebėra Molotovas ir prieš save jis turėjęs šiuos JAV ministerius: Cordell Hull, Stettinius, Byrnes ir Marshallį (dabar ir Achesoną — V.R.). Juk tai yra privalumas per ištisą metų eilę išbūti vienoje tarnyboje ir tarnauti nuolat tai pačiai politikai, turint prieš save vis besikeičiančius politikus ir vis kitokiai doktrina dirbančius.

Sovietai žino, ko jie nori: pasaulinės revoliucijos ir jie visa daro jai pagrįstai. Kas pastatoma prieš šią politiką? Polemikos, ginčai, advokatų argumentai.

Neseniai viename kine apžvalgoje parodyta grupė moterų, besimeldžiančių vienoje valstybėje anapus geležinės uždangos. Sekė paaiškinimas: „Komunizmą palauš Kristaus armija“. Būtų ko nusišypsoti, jei tai nebūtų kartu ir tragiška. Aš jums sakau: jei tikima stalininės divizijos sulaukyti su besimeldžiančiomis moterimis, tai krikščionišybė neabejotinai turėsianti žlugti Europoje.

— Na, bet juk mes turime Marshallo planą, — buvo pastebėta Kravčienka.

— Teisingai ir tai iniciatyva, kuriai aš labai pritariu. Bet, ir aš tai dažnai sakydavau savo draugams Washingtono, šis Marshallo planas turėjo nelaimės pasirodyti per vėlai, be to, jis ir nepakankamas. Jei jis būtų buvęs paskelbtas tuoj po Sąjungininkų laimėjimo, Europa būtų buvusi išgelbėta. Be to, jis galėjo būti stambesnės apimties. Dabar jis siekia penkis milijardus dolerių, skiriamų Europai. Tuo tarpu J.A.V. — per metus išgeriama įvairių gėrimų už septynis su puse milijardus dolerių. Tad ką reikšia tie penki milijardai? Trumanas neseniai buvo paskeibęš, kad Marshallio planas turėtų būti pakeltas ligi aštuonių milijardų. Kaip ten bebūtų, aš laikau vis dėlto įsidėmėtina, kad koks nors Arizonos gyventojas nemurmėdamas paskiria savo pajamų dalį gynimui to reikalo, kuris neatrodo kad būtų susietas su to piliečio reikalu.

— Aš, pareiškė toliau V. Kravčienka, esu sužavėtas amerikiečio pilietiško supratimu, tačiau ir norėčiau, kad šis planas nebūtų, James P. Warburgo žodžiais, „tiltu, kuris veda tik ligi trijų ketvirtadalių upės“. Pirmiausia, mano nuomone, jis turėtų remtis socialine doktrina.

Kalbėdamas apie sovietų laimėjimus Europoje, „Aš pasirinkau laisvę“ autorius pastebė:

— Reikia būti realistu. Šiandien mes esame atsidūrę įvykusio fakto akivaldoje: Vakarų Europa nori ko nors naujo. Nieko naujo jai neteikiama, gal tik išskyrus Angliją. Jai duodama pasirinkti tarp komunizmo ir kapitalizmo. Ir šios dilemos neišspręs nei Churchillis nei atominė bomba.

Mano nuomone, pergalė priklausys tiems iš dviejų stovyklų, kurie sugebės suburti tautas aplink vieną idealą, bet ne aplink lovi. Tol, kol anti-komunizmas bus grynai negatyvinio pobūdžio, visos jo pastangos nepasieks vaisių. Šiandien sąjungininkai daug išelkvoja energijos įsigyti vokiečių palankumui. Tačiau Vokietija jiems jau yra žuvusi. Ji buvo žuvusi Jaltoje ir Potsdame, kai ties Elbe leista įsikurti žmonėms, kurie buvo sudarę pavojų atsidūrę ties Vysla. Vokietija sovietams galės būti prieinama jau vien dėl to, kad su savo komunistine doktrina gali užpildyti tą tuštumą, vokiečių sieloje atsiradusią naciams žlugus.

Vakarai tenkinasi nacizmo naikinimu, tačiau nieko nesugeba pastatyti į jo vietą, nebent demokratinius principus, kurie negalės suleisti šaknų anapus Reino. Europos pietuose Sovietų padėtis nemažiau tvirta. Ne-reikia turėti per daug iliuzijų dėl Sta-

DP studentai į Ameriką

Amerikoje prasidėjęs vadovaujančių studentų grupių sąjūdis už įsileidimą DP studentų į Ameriką. Kol kas norima atsigabenti 1.500 DP studentų pagal DP aktą. Tautinė koordinavimo taryba, suorganizuota studentų grupių ir remiama Pasaulio Studentų tarybos fondo, pradės atkreipti aukštųjų mokyklų dėmesį į tą jų programą. Tikimasi, jog bus gauta pakankamai paramos, kad galėtų dar daugiau DP studentų atgabenti 1950 metų vasaros semestro pradžiai ir vėlesniam laikui.

„The Massachusetts Institute of Technology“, kaip pareiškė p. Clara Sapiro, fondo sekretorė, dalyvaus toje akcijoje. Michigano universitetas taip pat domisi.

Pagal numatytą programą, institucijos atsiskaitančios nuo mokesčių už mokslą, o studentų stovyklos suteikiančios pastogę ir padengiančios „įvykstančias išlaidas“ DP studentams. Be to, Amerikos studentai pasistengs surasti dalinio darbo jiems ir tuo būdu sudarys sąlygas geresniam įsitaismui amerikiečių tarpe.

Šiame projekte dalyvauja: The

National Student Association, The Hillel Foundation, The Newman Club Federation, The National Federation of Catholic College Students, The United Students Christian Council su YMCA ir YWCA, The Masaryk Trust ir visa eilė kitų.

Anot p. Sapiro, praėjusiais metais daug amerikiečių studentų buvo užsieny, lankėsi DP stovyklose ir todėl jie šį reikalą remia, nes jie juos pažina.

DP komisija svarstanti, kad studento studijas universitete laikyti lygiavertėmis darbo sutarčiai, o gyvenimą stovyklose — buto užtikrinimui. Tuo būdu DP studentai atitiktų DP akto reikalavimus.

Derinamoji taryba pasiuntusi 1.200 pakvietimų koledžams ir universitetams, kurie galės „laisvai pasirinkti“ pareiškėjus. Studentai DP būsią išskryninguoti ir atgabenti į Ameriką pagal DP aktą. Programa prasidėsianti rugsėjo semestru. Dauguma studentų bus iš Kosovoslovakijos ir Pabaltijo kraštų, kurie esą „ištrūkę“ iš savo tėvynių. Studentai atvykęsią sugeba, norį mokytis, su patyrimu, kurio amerikiečiai nedaug turi. Jie sudarysią 1953 metų svarbią klasę kiekvienoj studentų stovykloje. Jie nebebūsią DP, bet tapsią geras Amerikos piliečiai. „Mes išpildysime mažą Amerikos pareigą, dalį, duosime DP progos pradėti naują gyvenimą, duosime progos, kurios jie laukė daugelį metų“, rašo laikraštis. (m)

kaip Mussolini, Hitlerį, Staliną, Tito, to nebūtų galima pasakyti apie demokratijas. Kai tik iškyla koks nors asmuo savo autoritetu, demokratija pasijunta esanti pavojuje ir štai dėl ko ji neleidžia tiems autoritetams augti. Kai buvo laimėtas karas, pirmasis anglų rūpestis buvo atitolinti nuo galios Churchillį.

Daug kas prikiša demokratijoms jų santykiavimą su autoritetiniais režimais. Tai galima aiškinti ekonominiu ar strateginio pobūdžio sumetimais.

Sausio 20 d. — Kravčienkos byla Paryžiuje. Kaip žinoma, jis, kaip sveiktis, teismo išlaidoms apmokėti turėjęs sumokėti tris milijonus frankų.

— Aš sumokėjau reikalaujamą sumą ir galiu jums pasakyti, kad šioji byla sukompromituos visus mano šmeižikus ir jų padėjėjus.

— Gal būt, Sov. Rusijos valdovai yra toli numatančiai žmonėmis. Jie nori laisvės tautai jai jau mirus, — šiais žodžiais Vikt. Kravčienka baigė pasikalbėjimą New Yorko dangoraižio terasoje, vienos šalios amerikiečių nakties metu. V. Rimvydas

„Little-Peenemunde“ Amerikoje

VOKIEČIAI TOBULINA V-GINKLUS

100 vokiečių mokslininkų ir technikų, vadovaujami barono Werner von Braun, kuris kūrė vokiečių V-ginklus Peenemundėje, dabar dirba viename JAV bandymų poligone, pakrikštytame „Little-Peenemunde“.

Paryžiaus laikraščio „Figaro“ pranešimu, vokiečiai esą su JAV vyriausybe sudarę sutartis, pagal kurias jie

gauna žymiai didesnius atlyginimus už amerikiečius tarnautojus. Daugumą jų Amerikon jau atsigabėnę savo žmonas ir vaikus. Pats baronas von Braun šiomis dienomis taps Amerikos piliečiu. Praeitais metais jis lankėsi Vokietijoje ir čia apsišvedė.

Spaudos atstovams Braun pasakojo, kad jis jau 1936 m. perėmė Peenemundės bandymų stoties vadovavimą, ir pradėjo jo žinioje dirbo 200, dvejais metais vėliau — 1500, o karo metu — daug tūkstančių inžinierių ir darbininkų. 1942 m. vasarą buvęs iššautas pirmasis V-2 sviedinys. Po dviejų nepavykusių bandymų tais pačiais metais, spalio 3 d., ties Baltijos jūra atliktas trečiasis bandymas, kuris pateisinęs visus lūkesčius. Tik tada, parodysi šio bandymo filmą, Hitleris nuslopinęs gana dažnai reikštą nepasitikėjimą ir įsakęs darbus paskubinti.

„Karo pabaigoje mes turėjome raketą, per minutę skrendančią 430 km. Mes nesupėjome jos panaudoti, tačiau jau buvome netoli to. Aš esu įsitikinęs, kad rezultatai būtų buvę reikšmingi. Tačiau karas — per greitai baigėsi, ir mes nebegalėjome pradėti serijinės gamybos.“ Toliau Braun pasakoja, kad dabartinės raketos galinčios perskristi Atlantą, ir vairuojant iš tolo, jas galima nukreipti į talkinį 3 km tikslumu. (pr)

Prancūzijos komunistų laikraštis „France-Solr“ puoė dr. Fr. Joliot-Curie, atominės energijos mokslininką, už tai, kad jis spaudos konferencijoje pareiškęs, jog jis nė vienai užsienio valstybei neišduosias atominės energijos paslaptį. Laikraštis mokslininką vadina Tito pasekėja.

Britų-Sovietų ūkinės derybos

SOVIETAJ NORI IŠSIDERĖTI TEISĘ KONTROLIUOTI ANGLIJOS ĮMONES. KAINŲ SANTYKIS BRITAMS SKANDALINGAS

Sveicarų „Basler Nachrichten“, informuodamas apie britų pastangas ūkinėms deryboms su Sov. Sąjunga privesti prie galo, rašo, kad iš britų pusės puoselėjamos viltys, jei nepavadinai jas iliuzijomis, aplinkinių ūkininkų keliu prieiti prie geresnių politinių santykių — nepajuda iš taško, kuriame stovima jau 8 mėnesiai.

Sovietų delsimo taktika baigia išvesti ir kantriosius britus iš puslauksvyros, ne be to, kad ir jų reikalavimai siekia kur kas toliau, nei tai gali leisti britiškoji ambicija. Sov. Sąjunga skirtųjų gaminų gamybos kontrolė Anglijos fabrikuose, pristatymo terminai, kuriuos turi garantuoti britų vyriausybė — vis tai reikalavimai, kurie toli išėina už ūkininkų interesų ribų ir su kuriais sutikti nelinkusi kad ir nuolaidi britų vyriausybė.

Nors viešoms ir nepasiekia turinys eilės notų, kuriomis buvo pasikeista tuo reikalu tarp Londono ir Maskvos, bet spauda informuoja, jog rusai darą priekaištų britams dėl

neįvykdytų 1948 m. sutarties pažadų. Oficialiai visa tai nušėgiama, kad ir nepaskelbiant įrodančių duomenų.

Įdomus dalykas, kad britų-sovietų prekybinių santykių raida, paprastai tokiais atvejais nušėgiama viešai skelbiamais duomenimis, iki šiol nukrypo nuo šios tendencijos ir net į eilę užklausimų žem. rūmuose buvo vengiama leisti tuo reikalu į diskusijas. Neveltui tai galvojama, kad dėl didelio noro iš visų palaikyti prekybinius santykius su sovietais buvo sutikta su aukštomis sovietų ir žemomis britų kainomis. Tačiau juo daugiau nuolaidų daroma, juo didesni ir vis nauji atsiranda Sovietų reikalavimai. Ar britai sugebės ištvirti savo kantrybėje dar kurį laiką, siekiant tų prekybinių santykių „bet kokia kaina“, parodys ateitis. Bet gi ir sovietai žino, ko gali reikalauti iš tų, kurie esamą taiką (jei ją taip galima pavadinti) vertina daugiau už savo ir kitų tautų prestižą. — J. m. —

Pranešama giminėms ir pažįstamiems, kad š. m. sausio 10 d., po ilgos ir sunkios ligos, Edmondsthal'o sanatorijoje mirė

ALELIŪNAS ANTANAS, gimęs 1925 m. Panevėžio mieste. Palaidotas Geesthachto-Spakenbergo kapinėse, prie Häm-burgo.
Liet. lig. seniūnas

Padėka
Visiems, ilgos a. a. Antano Aleliūno ligos metu telkusiems jam medicinos, moralinėms ar materialinėms paramos, prisidėjusiems aukomis prie laldotuvių ir palydėjusiems jį į amžiną poilsio vietą, reiškiu nuoširdžią padėką.
Ypatinga padėka: kun. dek. Dabušiui, Dr. Matiukei ir kitiems lietuviams gydytojams, lietuvių personalui, liet. ligoninams, p. Savelikių šeimai ir p. Norvaišai.
Liet. lig. seniūnas